PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto IX - Štev. 39 (2349) | Poštnina plačana v gotovini / Spedizione in abbon. post. 1. gr. | TRST, sobota 14. februarja 1953 | Cena 20 lir

Značilno zanikanje De Gasperijevih izjav

RIM, 13. — Glede včerajšnjih poročil v tisku o De Gasperijevih izjavah o tržaškem vprašanju, tristranski deklaraciji in odstopanju do «etnične črte», je izdala poluradna agencija ANSA naslednje sporočilo:

«Glede zadnjih dveh poročil o sestanku senatne komisije za zunanje zadeve, se poudarja, da so bile objavljene v tisku informacije, ki so vsebinsko in formalno netočne, ki slonijo na ugibanjih ali pa netočnih ali nepopolnih sporočilih. Kompetentni krogi pripominjajo, da ni bilo izdano nobeno uradno poročilo tem bolj, ker sta bila oba tajna sestanka pripravljalnega značaja spričo javnih izjav, ki jih bo dal zunanji minister De Gasperi pred parlametnom predvidoma prihodnji teden med zunanjepolitično debato».

Gornje poluradno obvestilo se spravlja v zvezo z današnjim obiskom ambasadorja ZDA Bunkerja pri De Gasperiju. Domneva se namreč, da sta razpravljala obtej priliki o obeh izjavah glede Trsta, ki jih je podal De Gasperi tako prejšnji četrtek, ko je govoril samo o pripravljenosti Italije na sporazum z Jugoslavijo na podlagi uresničenja tristranske pogodbe, kakor tudi na včerajšnji tajni seji zunanjepolitične senatne komisije, ko je tristranski izjavi dodal še koncesijo glede «etnične črte». Ni izključeno, da je Bunker izrazil mnenje, da obe izjavi ne predstavljata prav nobenega koraka naprej k omogočanju rešitve tržaškega vprašanja in s tem k povečanju obrambne moči zapadne Evrope.

Naj si bo kakorkoli, v vsakem primeru mora sleherni objektivni opazovalec ugotoviti, da trmasto imperialistično stališče De Gasperija in njegove vlade nikakor ne prispeva k ureditvi mirnih in normalnih odnosov med obema jadranskima sosedoma in s tem k miru sploh. Hkrati pa ni nobenega dvoma, da tržaško vprašanje ne bo moglo biti rešeno pravilno in pravično razen z enakopravnimi in svobodnimi pogajanji med prizadetimi upoštevajoč v prvi vrsti interese tržaškega prebivalstva ne glede na njegovo narodnost.

Zato vlada za najavljeni De Gasperijev zunanjepolitični govor v rimskem parlamentu veliko zanimanje, ker se zdi, da po neuspelih manevrih njegovega intrigiranja proti dosegi trojnega balkanskega sporazuma, italijanska diplomacija ne bo mogla ostati do brezkončnosti na svojem nepopustljivem imperialističnem stališču v pogledu tržaškega ozemlja in v odnosu do Jugoslavije sploh.

Med tem so v senatu samem nadaljevali z razpravljanjem Terracinijevega predlaga volilnega zakona na podlagi proporcionalnega sistema in končno njegov predlog, naj bi se tudi o tem predlogu uporabil skrajšani postopek kot je bil izglasovan za vladini večinski volilni zakon, z demokristjansko večino glasov odklonili.

Prav tako so nato odklonili tudi predlog Nennijevega senatorja Rizza o «disciplinirani volilne propagande», čeprav so tudi demokristjanski senatorji poudarjali upravičenost vseh osnovnih določb zakonskega predloga, za katerega je bila prav tako postavljena zahteva po skrajšanem postopku, ki pa je bila seveda tudi odbita. Senatorji vladne večine so se izgovarjali, da je o isti zadevi predložil svoj zakonski predlog že poslanec Calamandrei, bivši pripadnik PSDI in zdi se da so pripravljeni glasovati zanj.

Pripomniti je treba, da sta oba kominformistična zakonska predloga demagoške narave in kažeta na zavoženo povojno kominformovsko politiko, ki je močno italijansko delavsko gibanje tako oslabila da se pod sedanjim kremeljskim vodstvom ne more učinkovito upreti in onemogočiti tako izrazitega klerofašističnega zakona kakršen je večinski volilni zakon, ki je bil v poslanski zbornici že sprejet in ki bo, kot vse kaže, sprejet tudi pred senatom — to pot celo po skrajšanem postopku.

V poslanski zbornici so na dolgo in široko razpravljali o hudi letalski nesreči, ki se je pred kratkim zgodila s potniškim letalom na progi Rim-Cagliari. Iz debate je razvidno, da je obrambni minister Pacciardi že pred zaključkom dela preiskovalne komisije izdal poročilo, da je vzrok nesreče brezzračni prostor, v katerega naj bil bilo letalo zašlo. Izvedelo se je tudi, da so v preiskovalni komisiji samo takšni člani, ki pripadajo letalski družbi sami, t. j. da pravzaprav preiskujejo morebitne vzroke, ki so jih bili sami zakrivili. Zato je zelo razumljivo, da Pacciardi na seji ni bil osebno navzoč, temveč je rajši pustil, da se je vsa jeza senatorjev zlila na njegovega državnega podtajnika odv. Januzzija.

Za smer, v katero gre De Gasperijeva vlada je končno značilno dejstvo, da je vodstvo demokristjanske stranke sprejelo v svoje članstvo bivšega novofašističnega voditelja Russa Pereza, poslanca v rimskem parlamentu.

A. P.

Nova prizadevanja v okviru OZN za mirno rešitev korejskega spora

Skupina arabskih in azijskih držav je včeraj sklenila, da bo še dalje posredovala, da pride do poravnave - Uradno obvestilo o nadaljevanju zasedanja glavne skupščine OZN - Ameriška vlada se bo posvetovala z zavezniki glede akcije na Daljnem vzhodu?

NEW, YORK, 13. — Glavni tajnik Združenih narodov je danes obvestil vse vlade članice OZN, da se bo delo sedmega zasedanja glavne skupščine OZN nadaljevalo v torek 24. februarja ob 15. uri po krajevnem času.

Skupina arabskih in azijskih držav se je danes sestala pod predsedstvom iraškega delegata, da prouči korejsko vprašanje, o katerem bo glavna skupščina OZN znova razpravljala v torek 24. februarja.

Skupina je po triurnem razpravljanju sklenila, da bo po možnosti nadaljevala s posredovanjem, da bi prišlo do sprave, da pa bo zavzela jasno stališče šele potem, ko ji bo znano stališče ZDA in Sovjetske zveze.

Ameriški senatni pododbor za zunanje zadeve je danes razpravljal z zunanjim ministrom Dullesom o novi ameriški politiki glede Formoze.

Po sestanku je predsednik pododbora senator Alexander Smith izjavil, da bo to, o čemer so govorili na sestanku, ostalo tajno, in isto bo veljalo tudi za bodoče sestanke. Izjavil je samo, da so govorili o bodoči ameriški politiki na Pacifiku.

Od nekaterih članov pododbora se je pozneje izvedelo, da je Dulles zagotovil, da Eisenhower ni sprejel še nobenega sklepa glede pomorske blokade kitajske obale, in da se namerava ameriška vlada posvetovati z zavezniškimi državami, preden bo podvzela kako novo akcijo na Daljnem vzhodu.

Senatorji so dodali, da so dobili vtis, da namerava Dulles v celoti obveščati ameriške zaveznike in posvetovati se z njimi, zato da se doseže enotnost akcije za vsako bodočo odločitev.

Iz Taipeha javljajo, da bo prihodnji teden prišla tja skupina, ki jo je poslal ravnatelj MSA Stassen, da prouči vprašanje ameriške pomoči Formozi. V zvezi z Eisenhowerjevo izjavo, da ne bo priznaval nobenih tajnih dogovorov, je danes Cangkajškov zunanji minister zanikal vesti tiska, češ da je washingtonska vlada stopila v stik s Cangkajškovo vlado v zvezi z odpovedjo tajnih dogovorov sklenjenih na Jalti. Dodal je, da niso dobili nobenega obvestila o ameriški nameri, da odpove omenjene dogovore.

Bivši poveljnik osme ameriške armade na Koreji general Van Fleet, ki se vrača v ZDA, je danes v Honolulu izjavil ponovno, da splošna ofenziva na Koreji ne bi prinesla nevarnosti za razširitev vojne preko korejskih meja. Dodal je, da ima zaupanje, da bi taka ofenziva bila zmagovita. Kakor je znano, bo Van Fleet prihodnji teden pričal pred senatnim odborom za oborožene sile.

Nagib napoveduje začetek pogajanj o Sueškem prekopu

KAIRO, 13. — Egiptovski ministrski predsednik general Nagib je danes sporočil, da se bodo kmalu pričeli britansko-egiptovski razgovori o Sueškem prekopu in da Egipt ne bo sprejel nobene druge rešitve kakor umik britanskih čet iz tamkajšnjega področja. V zvezi s pogajanji okoli tega vprašanja je dejal, da je razgovore o tem predlagal britanskemu veleposlaniku Stevensonu, ki je predlog sprejel z zadovoljstvom. Dodal je, da je včerajšnji sporazum o Sudanu odprl novo stran v odnosih med Veliko Britanijo in Egiptom in vzpostavil obojestransko zaupanje in upanje, da moreta obe državi rešiti medsebojna vprašanja.

Egiptovsko časopisje je proglasilo sporazum o Sudanu za zmago generala Nagiba in je izrazilo pričakovanje, da bo sporazum prispeval k rešitvi sueškega vprašanja.

Britanski vojaški glasnik v Kairu je danes dejal, da med Veliko Britanijo in Egiptom ni bilo nobenega vojaškega razpravljanja o evakuaciji ozemlja ob Sueškem prekopu in da ne more povedati, kdaj se bodo taki razgovori lahko pričeli.

Po odhodu zahodnonemške gospodarske delegacije z državnim podtajnikom za gospodarstvo Westrickom iz Kaira, ki je v Egipt prišla, da bi sklenila gospodarski sporazum med bonnsko vlado in državami Arabske zveze, menijo v Bonnu, da je naloga delegacije končana. Tako je vsaj dejal glasnik nemškega zunanjega ministrstva po vladni seji, na kateri so na dolgo razpravljali o položaju, ki je nastal za Zahodno Nemčijo po prekinitvi pogajanj s predsednikom Arabske zveze generalom Nagibom. Westrickov prihod pričakujejo v Bonnu konec tedna. Pismeno bo poročal kanclerju o raznih obdobjih pogajanj in vzrokih prekinitve. Izvedelo se je, da so druge arabske države sporočile nemški vladi željo po začetku neposrednih gospodarskih pogajanj z Zahodno Nemčijo, kljub temu da so se razgovori z generalom Nagibom prekinili.

6 milijonov dinarjev dala vlada FLRJ za poplavljence

LONDON, 13. — Jugoslovanski veleposlanik v Veliki Britaniji dr. Vladimir Velebit je obvestil danes britansko zunanje ministrstvo o sklepu zveznega izvršilnega sveta glede dodelitve 6 milijonov dinarjev kot pomoč ponesrečencem nedavnih poplav v Angliji.

J. Bevan o Dedijerovi knjigi o maršalu Titu

LONDON, 13. — Soproga voditelja levega krila britanske laburistične stranke Jenny Bevan je v listu Bevanovih pristašev «Tribune» objavila opis Dedijerove knjige o biografiji maršala Tita. Pod naslovom *«Tito — zmagovalec velikanov»* piše v članku, da je Tito Stalinova vest, vest, ki jo je Stalin izgubil. «Tito je še več od tega — on je vest vseh držav, ki jih s svojimi grožnjami ustrahuje ena ali druga od teh glavnih svetovnih sil. Če je Tito imel pogum, da se je uprl, zakaj naj ne bi storili to tudi mi» — je rečeno dalje v članku. «Če kdo misli, da je bil njegov odpor lahek ali slučajen, naj prečita Dedijerovo knjigo, ki mu bo odgovorila na to».

Jenny Bevan opisuje nato revolucionarno pot in življenje maršala Tita in ugotavlja, da je KPJ na čelu s Titom ustvarila slogo in enotnost med prebivalstvom, ki je bilo pripravljeno nuditi odpor okupatorjem. Končno poudarja, da je osebno spoznala mnogo ljudi, ki jih opisuje Dedijer.

Izjava dr. J. Dekleve o resoluciji o soc. skrbstvu

Sinoči je bila na seji tržaškega občinskega sveta predložena resolucija občinskega odbora o socialnem skrbstvu. Poudariti moramo, da je ta resolucija izraz nacionalistične politike predstavnikov strank, ki so zastopane v občinskem odboru, ker so iz celotne razprave o brezposelnosti in bedi izluščili samo vprašanje začasne podpore revežem. Glavni namen resolucije pa je, da tudi v tem vprašanju povezuje priključitev Trsta k Italiji z zahtevo, da se raztegnejo na Trst vsi sedanji in bodoči ukrepi o socialnem skrbstvu, ki so v veljavi in ki bodo sprejeti v italijanski republiki.

Strinjamo se z resolucijo glede zahtev klinično ozdravljenih tuberkuloznih delavcev, vojnih in civilnih invalidov, državnih upokojencev; dalje, da se zahtevajo od državnih oblasti večja denarna nakazila za gradnjo stanovanj, za podporo obstoječim podpornim ustanovam itd.. Poleg tega pa resolucija zahteva pooblastilo občinskemu odboru, da lahko posreduje pri krajevnih državnih organih, da se okrepijo vse tiste ustanove in dejavnosti, ki lahko zmanjšajo brezposelnost. Resolucija zahteva večja nakazila za ustanovo SELAD in povečanje sklada za zaposlitev vajencev ter ojačanje preusmeritvenih tečajev. Končno resolucija zahteva ustanovitev posebnega urada pri uradu za delo za emigracijo tržaških delavcev v tujino, da se v komisijo, ki bo izvedla anketo o brezposelnosti, vključijo tudi predstavniki Delavske zbornice in Enotnih sindikatov, ter poudarja nujnost, da se podvzamejo določeni ukrepi za zavarovalno pomoč ženam, ki so zaposlene doma.

Predstavnik Slovansko-italijanske ljudske fronte dr. Jože Dekleva je v zvezi s predloženo resolucijo podal naslednjo izjavo o glasovanju:

«Resolucija, ki jo je predložil občinski odbor, ne izraža v celoti bistva dolge in izčrpne diskusije glede javnega socialnega skrbstva, socialnega zavarovanja in brezposelnosti, to je problemov, ki bi jih lahko popolnoma rešila družba, v kateri imajo v rokah oblast tisti, ki živé izključno od produktivnega dela, to je v socialistični družbi.

Resolucija ne upošteva nekaterih zaključkov in predlogov za borbo proti vzrokom brezposelnosti, kakor tudi proti brezposelnosti sami, ki je glavni vzrok bede.

Kljub temu podpiram resolucijo, v kolikor zahteva nekatere ukrepe, ki bi lahko na katerikoli način olajšali ali izboljšali kočljivi položaj, v katerem so nekatere specifične kategorije prebivalcev. Sem pa mnenja, da bi za mnoga vprašanja morali iskati rešitev v Trstu samem in ne v Italiji.

Menim, da je resolucija pomanjkljiva, ker ne predvideva ustanovitve komisije občinskega sveta, ki bi morala po globlji proučitvi vseh plati in specifičnih vzrokov brezposelnosti in gospodarskega položaja, pripraviti in predložiti našemu svetu konkreten organičen načrt, ki bi bil v skladu z gospodarskimi viri in možnostmi našega mesta ter bi hkrati nakazala konkretne mere, ki bi jih bilo treba uveljaviti na vseh področjih gospodarske dejavnosti našega mesta za odpravo brezposelnosti kakor tudi za rešitev drugih vprašanj, ki iz nje izvirajo ter da bi naše gospodarsko življenje postalo končno neodvisno.

Končno menim, da bi bilo treba dodati k tolikim «priporočilom» še eno «priporočilo», to je reformo upravnih organov vseh ustanov socialnega zavarovanja, s katero bi potrdili pravico zavarovanih delavcev do udeležbe v vodilnih organih.

Iz teh razlogov se vzdržim glasovanja, če se ne bodo upoštevali izraženi pridržki in predlogi».

PO KONČANIH RAZGOVORIH V LONDONU NADALJEVANJE POGAJANJ PO DIPLOMATSKI POTI

Uradno poročilo o važnosti britanske podpore obrambni skupnosti - Francoska spomenica o evropski vojski - Neugoden sprejem dodatnih protokolov v Zahodni Nemčiji

LONDON, 13. — Francoski ministrski predsednik Mayer, zunanji minister Bidault in minister za gospodarstvo Buron so se danes zjutraj sestali na zunanjem ministrstvu z ministrom za zunanje zadeve Edenom, finančnim ministrom Butlerjem in ministrom za trgovino Thorneycroftom.

Razgovori so se nadaljevali popoldne v ministrskem predsedstvu. Mayer in Bidault sta imela zaseben razgovor s Churchillom in Edenom.

O razgovorih so nocoj objavili poročilo, ki pravi, da so se sporazumeli o vlogi, ki jo bosta obe državi morali imeti v okviru organizacije in obrambe zahodnega sveta. Poročilo dodaja, da sta obe strani sporazumni o dejstvu da popolna in trajna podpora Velike Britanije evropski obrambni skupnosti predstavlja bistveni element za delovanje te skupnosti in za okrepitev atlantskega zavezništva.

Razpravljali so tudi, kako naj Velika Britanija da nov učinkovit prispevek obrambni skupnosti z vojaške in politične plati. Francoska vlada je stavila nekatere predloge za določitev kolikor mogoče tesnejšega sodelovanja med Veliko Britanijo in evropsko obrambno skupnostjo, zlasti s političnega stališča.

Poročilo dodaja, da bodo o teh predlogih razpravljali še dalje po rednih diplomatskih poteh. S posebno pozornostjo so tudi proučili finančne plati in materialne zahteve vojne v Indokini. Proučili so tudi sedanja gospodarska vprašanja s posebnim ozirom na plačilno bilanco obeh držav. Velika Britanija se je obvezala z naklonjenostjo upoštevati položaj Francije, ko bo proučevala bodoče uvozne programe in druga vprašanja, ki so v zvezi s temi programi.

Neki član francoske delegacije je izjavil, da so londonski razgovori pokazali, da Velika Britanija in Francija nimata samo enakih interesov na vseh področjih, pač pa morata tudi imeti enako vlogo v mednarodni politiki.

Bidault je na prvem razgovoru z Edenom izročil spomenico, ki se nanaša na evropsko vojsko, in v kateri so obrazloženi francoski predlogi o britanskem sodelovanju v obrambni skupnosti. To spomenico sedaj proučujejo in odgovor nanjo bodo dali verjetno pred Edenovim in Butlerjevim odhodom v Washington.

Ena glavnih točk spomenice se nanaša na bivanje britanskih čet na kontinentu. Med drugimi predlogi je tudi sistem, na podlagi katerega bo Velika Britanija lahko sodelovala pri političnem vodstvu, ki bo spopolnjevalo sistem vojaške skupnosti.

Na zadnjem sestanku ministrov so v glavnem govorili o položaju v Aziji. Britanski obrambni minister Alexander je podal poročilo o vojni na Koreji. Kakor je znano, je Alexander obiskal lansko leto korejsko fronto.

Francozi in Angleži so nato govorili o Dullesovem potovanju po Evropi in o njegovih izjavah glede ameriške politike na Daljnem vzhodu S tem v zvezi poudarjajo politični opazovalci, da imata Velika Britanija in Francija v nasprotju z ZDA meje s Kitajsko.

Govora je bilo tudi o Nemčiji ter o sovjetski politiki. S tem v zvezi so obsodili sovjetsko zavlačevanje pogajanj o Avstriji. Prav tako so si izmenjali mnenje o razgovorih med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo za sklenitev balkanskega pakta. Danes popoldne so govorili o Bližnjem vzhodu in Eden je poročal o sporazumu z Egiptom glede Sudana.

Francoski ministri se bodo jutri zjutraj vrnili v Pariz.

V pariških uradnih krogih pojasnjujejo danes, da je francoska vlada pripravila šest dodatnih protokolov in ne pet. Zadnjega niso še predložili ostalim vladam in se nanaša na morebitno britansko pridružitev k evropski vojski. O tem so namreč govorili med sedanjimi francosko - britanskimi pogajanji v Londonu.

Kakor že javljeno, je v Franciji sto poslancev ustanovilo odbor «za borbo proti ratifikaciji pogodbe o evropski vojski». Neodvisni poslanec Pierre André je izjavil, da bo odbor začel propagando z brošurami in zborovanji, zato da pojasnijo javnemu mnenju, da nočejo, da se pogodba o evropski vojski uveljavi, kakor je to bilo s pogodbo o premogovni in jeklarski skupnosti «V nobenem primeru ne bomo sprejeli načela naddržavnosti — je nadaljeval André — in tudi ne dejstva, da bi s Francijo, ki mora braniti svoja prekomorska ozemlja ravnali kakor z Nemčijo. Naše stališče je enako kakor stališče Velike Britanije do Commonwealtha».

Na koncu je André izjavil, da mora pogodbo o obrambni skupnosti nadomestiti nov dokument ki naj temelji «na istih koncepcijah kakor NATO in ki naj omogoči polno britansko udeležbo».

V Bonnu pa je danes komisar zvezne vlade za varnost Blank začel proučevanje francoskih dodatnih protokolov. Čez dva tedna jih bodo predložili z proučitev pristojni parlamentarni komisiji. Verjetno da bo uradno stališče Zahodne Nemčije do teh protokolov znano v petek, ko se bo v Parizu sestal začasni odbor evropske obrambne skupnosti. V nemških poluradnih krogih pa danes izjavljajo, da «del francoskih predlogov za vključitev dodatnih protokolov v besedilo pogodbe o evropski obrambni skupnosti presega meje tega, kar bi se lahko sprejelo».

Številni člani nemškega zveznega parlamentar so osebno izrazili mnenje, da bi znali biti dodatni protokoli, ki jih je predložila Francija nevarna ovira za ratifikacijo pariške pogodbe. Bivši general oklepnih divizij von Manteuffel je med drugim izjavil, da ni mogoče nuditi prednosti nobeni od šestih držav članic. Izjavil je tudi, da ima Nemčija, ki bi bila prva žrtev morebitnega sovjetskega napada, pravico vprašati, kako bi se zajamčila njena varnost, če bi Francija sklenila umakniti del svojih kontingentov iz Evrope prav v kritičnem trenutku. Dalje pravi da ne bi smeli določati oborožitve in moči nemških kontingentov na podlagi političnih činiteljev, pač pa na podlagi vojaških potreb, ki jih terja sedanji položaj.

Voditelj socialnih demokratov Ollenhauer je danes po radiu izjavil da ni še prebral besedila francoskih dodatnih protokolov. V zvezi s francosko zahtevo, naj se ji da možnost, da umakne del svojih čet iz evropske vojske, zato da jih lahko pošlje v prekomorske dežele, brez predhodnega pristanka njenih zaveznic, je Ollenhauer izjavil, da te posebne pravice praktično pomenijo konec ideje skupne vojske. in je nadaljeval: «Ne morem si predstavljati, da bi ostale članice obrambne skupnosti sprejele take spremembe proti svojim lastnim interesom. Belgija in Nizozemska kot kolonialni sili bi lahko prav tako zahtevali isto pravico, in če bi se to sprejelo, bi bila samo Zahodna Nemčija oškodovana v svojih interesih».

Ollenhauer je nato kritiziral, ker je Francija poslala dodatne protokole v proučitev začasnemu odboru, ki ima samo tehnične funkcije ter je pripomnil: «To se je napravilo zaradi tega, da bi se dal vtis, da gre za tehnične spremembe, toda dejansko se skuša bistveno spremeniti pogodba z vnešenjem sprememb, o katerih se lahko pogajajo in odločajo samo v političnem forumu, in ki dejansko terjajo obnovitev pogajanj».

Ollenhauer je dodal: «Položaj pa je še bolj zapleten zaradi zadnjega razvoja v Posarju, ker francoska zahteva za evropeizacijo Posarja ob ohranitvi vezi med Francijo in Posarjem pomeni zahtevati, naj Nemčija pristane na svojo dokončno ločitev od Posarja.

Glede Posarja so se razgovori med francoskimi in posarskimi predstavniki danes nadaljevali v Parizu. Domnevajo, da so včeraj in danes govorili o «splošni politični konvenciji», ki vsebuje temeljna načela, ki služijo kot podlaga za druge konvencije.

Razgovori med zunanjimi ministri evropske obrambne skupnosti o Posarju pa se bodo začeli 24. februarja v Rimu.

Pred razgovori o Maroku

PARIZ, 13. — Francosko zunanje ministrstvo sporoča, da je Francija pripravljena pričeti pogajanja z maroškim sultanom. Francoski guverner general Guillaume je v ponedeljek izročil sultanu pismo zunanjega ministra Bidaulta v odgovor na sporočilo, ki ga je sultan poslal Franciji 12. januarja. Sporočilo francoskega zunanjega ministrstva pravi, da je sultan izrazil željo, naj bi se začela pogajanja, in da francoski odgovor pozdravlja sultanove namene ter zahteva čimprejšnji pričetek razgovorov.

Gen. Dušan Kveder predaval v Švici

BERN, 13. — Generalpodpolkovnik JLA Dušan Kveder, ki je sedaj na obisku v Švici je imel več predavanj o izkušnjah partizanskega vojskovanja v Jugoslaviji. Za predavanja je bilo med pripadniki švicarske vojske veliko zanimanje, švicarski tisk pa je objavil iz teh predavanj daljše izvlečke.

PO DE GASPERIJEVEM OBNAVLJANJU TRISTRANSKE IZJAVE

V Beogradu obsojajo rimsko zakrknjenost

Članek Mednarodne politike pod naslovom „Socialistična internacionala in Trst" Sklep rimske vlade o oboroženem spremljanju ribiških ladij ne izključuje namena izzivanja incidentov

BEOGRAD, 13. — Izjava predsednika italijanske vlade v komisiji italijanskega senata, da Italija še vedno ima za veljavno takoimenovano tristransko deklaracijo in da je baje pripravljena na koncesije, če bi Jugoslavija priznala «etnično linijo», po kateri bi bilo skoraj vse ozemlje STO priključeno Italiji — je naletela v beograjskih političnih krogih na zelo neugoden sprejem. Ti krogi tolmačijo izjavo kot ponoven dokaz Rima, da ne želi izboljšati odnosov z Jugoslavijo in da nima razumevanja za sodelovanje za skupno obrambo interesov v tem delu Evrope.

Zaradi dejstva, da italijanska vlada ignorira jugoslovanske predloge, da se namreč najprej rešijo vsa vprašanja, katerih rešitev bi prispevala k zbližanju in k boljšemu medsebojnemu razumevanju, kar bi kasneje omogočilo tudi rešitev tržaškega vprašanja, in da stalno vztraja na rešitvi tržaškega vprašanja in povezuje to rešitev s sodelovanjem z Jugoslavijo, sodijo politični krogi v Beogradu, da zelo slabo kaže glede poboljšanja odnosov med obema državama. Izjave De Gasperija — poudarja nocojšnja «Politika» — v zvezi s stališčem, ki ga je zavzel predsednik italijanske vlade v senatni komisiji, je zato škodljiva tudi za mir v Evropi ker predstavlja novo oviro v izgraditvi sistema solidarnosti tistih držav, ki so pod napadalnim pritiskom Sovjetske zveze in njenega bloka.

Radio Beograd poudarja v nocojšnjem komentarju, da takšna «etnična linija», kot jo predlaga De Gasperi, sploh ne obstaja, kajti «vse STO je etnična celota, na kateri živi pretežno slovensko prebivalstvo. Na njej so samo otoki naseljenih Italijanov. Neobstoječe etnične linije, katero zahteva Italija, Jugoslavija ne more priznati.

Jugoslaviji, Turčiji in Grčiji se lahko pridruži vsaka država, ki želi sodelovanje na podlagi enakopravnih odnosov in ki lojalno ocenjuje mesto, ki ji pripada v obrambi Balkana — poudarja radio Beograd. Italija pa tega noče. Ona hoče dominirati na Balkanu, postavlja pogoje in povezuje svoje sodelovanje z balkanskimi državami z rešitvijo tržaškega vprašanja, in to z nepravično rešitvijo, na katero jugoslovanski narodi nikdar ne bodo pristali in ne morejo pristati.

V zvezi z izjavo De Gasperija, da dejstvo, da ni prišlo do sporazuma z Jugoslavijo, zmanjšuje učinkovitost balkanskega sporazuma — poudarja radio Beograd — italijanska politika, ki onemogoča sodelovanje, škoduje samo Italiji. Balkanske države, a zlasti Jugoslavija ščitijo vzhodne meje Italije pred morebitnim napadom.

Pod naslovom *«Socialistična internacionala in Trst»* piše «Mednarodna politika», revija zveze novinarjev Jugoslavije, v zvezi z napori saragatovcev, da se Socialistična internacionala zavzame za italijansko rešitev tržaškega vprašanja, da je stališče Saragata popolnoma istovetno s stališčem De Gasperija. Oba želita nedemokratično, imperialistično rešitev tržaškega vprašanja, ki izključuje sporazum z Jugoslavijo. Od socialistične internacionale se pričakuje — poudarja «Mednarodna politika» — drugačno razumevanje socialističnih načel internacionalizma, kot jih ima Saragat. Pričakuje se prav tako, da bo socialistična internacionala upoštevala, da se z obljubljanjem novih ozemelj ne more okrepiti režim, katerega razjedajo notranji socialni problemi, kot se ne more okrepiti stranka, ki zaradi svoje lastne nedoslednosti ne more zbrati okrog sebe delavskih množic.

Sklep italijanske vlade, da bodo enote vojne mornarice spremljale italijanske ribiške ladje, da bi «ščitile ribolov» italijanskih ribičev v vodah okrog jugoslovanskih teritorialnih voda, se ocenjuje v beograjskih političnih krogih kot problematična poteza italijanske vlade. V času ko se Jugoslavija skupaj z Grčijo in Turčijo trudi, da v tem delu Evrope zagotovi mir, želi Italija s svojim ravnanjem ustvariti motno ozračje na severozapadnih jugoslovanskih mejah. Kljub izjavam Italije da je pripravljena na sodelovanje z Jugoslavijo, pošilja Italija svoje vojne ladje v smeri jugoslovanskih voda — poudarja «Jugopress». V Beogradu ugotavljajo, da italijanska vlada o tem svojem sklepu sploh ni obvestila Jugoslavijo in da je svoj sklep objavila šele po posredovanju jugoslovanskega zastopnika v palači Chigi. Čeprav navaja poročilo agencije «Ansa», da imajo motorni čolni italijanske vojne mornarice nalogo, da ribiškim ladjam označujejo demarkacijsko črto med jugoslovanskimi teritorialnimi vodami in svobodnim morjem, se v Beogradu ne izključuje možnost, da namerava Italija na ta način izzvati nove resne incidente.

Jugoslovansko državno tajništvo za zunanje zadeve je danes opozorilo bolgarskega odpravnika poslov v Beogradu Ivanova na jugoslovansko noto od 9. januarja letos, v kateri je jugoslovanska vlada zahtevala od bolgarske, naj v 10 dneh po prejemu note zagotovi jugoslovanskemu poslaništvu v Sofiji nemoteno delo. Jugoslovanska nota je tedaj tudi poudarjala, da bo morala bolgarska vlada v nasprotnem primeru zmanjšati število osebja svojega poslaništva v Beogradu, kakor je morala to storiti Jugoslavija s svojim poslaništvom v Sofiji. Načelnik jugoslovanskega državnega tajništva za zunanje zadeve se je z Ivanovom sporazumel, naj se do 17. februarja podaljša rok za odgovor bolgarske vlade.

Akcije ostankov kuomintanške vojske v Burmi

RANGUN, 13. — Glavni štab burmske vojske je danes javil, da so burmske čete preprečile poizkus kitajskih nacionalistov, da bi zavzeli Wansaw, mestece države Kentung v bližini tailandske meje. Poročilo dodaja, da je bilo 25 Kitajcev ubitih.

Kakor je znano, pripadajo ti kitajski nacionalisti, ostankom kuomintanške vojske, ki so pribežali v Burmo po zaključku državljanske vojne na Kitajskem.

Kratke vesti

WASHINGTON, 13. — Eisenhower bo imel danes kot goste na kosilu deset republikanskih članov kongresa in deset demokratičnih. Eisenhower upa, da se bo počasi sestal z vsemi člani kongresa, in da bo to izboljšalo odnose med predstavniki obeh strank.

***

BERN, 13. — Švicarski zvezni svet je sklenil predlagati visoki oblasti evropske skupnosti za premog in jeklo, da bi akreditiral pri tej oblasti svojo delegacijo, ki bi imela nalogo razpravljati s to oblastjo o vseh vprašanjih, ki se tičejo gospodarskih odnosov med Švico in to oblastjo, zlasti pa o uvozu, cenah in transportih.

***

WASHINGTON, 13. — Predsednik Eisenhower je danes imenoval finančnega ministra Humphreya za ameriškega guvernerja v Mednarodni banki in Mednarodnem denarnem skladu.

Napad na vojake na praških ulicah

BEOGRAD 13. — Jugopress poroča iz Prage, da je konec januarja skupina oboroženih civilistov z revolverji napadla pri Vinohradski bolnišnici in vojaški radijski postaji tri vojake in enega podoficirja. Skupina je razorožila vojake, enega od njih ranila ter ubila podoficirja, ki se je skušal braniti. Po vesteh iz Prage mimoidoči sploh niso hoteli intervenirati. Tudi skupina oficirjev, ki se je peljala mimo na kamionu ni intervenirala, ker po izjavah posameznih oficirjev tega ni smela storiti brez posebnega dovoljenja.

Poziv glavni skupščini OZN v zvezi s preganjanjem Židov

Izraelska vlada bo verjetno pozvala skupščino, naj obsodi protižidovsko politiko v državah sovjetskega bloka - Tisk poudarja, da spada moskovski sklep o prekinitvi odnosov z Izraelom v okvir hladne vojne

NEW YORK, 13. — Predsednik Mednarodne zveze za človečanske pravice Max Beer, ki je tudi predstavnik te zveze pri Združenih narodih, je poslal danes glavni skupščini OZN pismo, v katerem izraža v imenu zveze upanje, da bo skupščina proučila vprašanje preganjanja Židov v Srednji in Vzhodni Evropi.

Zveza poziva dalje glavno skupščino, naj skuša napraviti konec preganjanju, ki spominja na Hitlerjevo preganjanje Židov, ter naj pomaga židovskim beguncem, da pribežijo v Izrael.

NEW YORK, 13. — Kakor javljajo obveščeni krogi, bo izraelska vlada pozvala glavno skupščino OZN, naj obsodi protisemitsko politiko v državah sovjetskega bloka in naj podvzame ukrepe, da se ta politika preneha.

Izraelski poslanik v ZDA Eban je danes na tiskovni konferenci izjavil, da imajo zahodne države dolžnost nuditi Izraelu zaradi prekinitve diplomatskih odnosov med Izraelom in Sovjetsko zvezo materialno in diplomatsko pomoč. Poslanik je dejal, da ima Zahod «moralno dolžnost» podati javne izjave, v katerih naj zagotovi vso podporo Izraelu, ki «je mnogo tvegal in žrtvoval za svobodo».

Prvi komentar med sovjetskim časopisjem je danes objavila moskovska «Pravda» ki seveda ponavlja že znane obtožbe, da je Izrael postal «rezerva ameriških milijarderjev», in trdi, da je atentat na sovjetsko poslaništvo v Tel Avivu «neposreden rezultat zločinske politike izraelskih voditeljev, ki so odkrito hujskali na sovražna dejanja proti Sovjetski zvezi».

Ob tej priliki navaja list tudi devet aretiranih sovjetskih zdravnikov, o katerih trdi, da so delali za sionistično organizacijo JDC, ki da je organizirala mednarodno vohunstvo

Medtem pa je ukrajinska «Pravda» danes javila, da so razkrinkali majhno skupino židovsko - buržoaznih nacionalističnih sionistov, ki je delovala na univerzi v Odesi».

Ameriški list «New York Times» piše danes, da bi bilo samo v skladu z mednarodnim diplomatskim ravnanjem, če bi Kremelj sprejel opravičilo izraelske vlade, Toda Kremelj tega ni napravil in to je vsekakor značilna poteza v tem razvoju.

List pravi dalje, da prihaja prelom odnosov v trenutku, ko doživljajo Židje v Sovjetski zvezi največjo žaloigro. «Drugi razlog pa je želja, da si sovjetski voditelji pridobijo simpatije arabskega sveta. Ta teza jasno podčrtuje novi razvoj in prav v njem se kaže najvažnejša stran, s katere je treba gledati na sovjetsko ravnanje. S stališča sovražnosti med arabskimi državami in Izraelom je treba priznati, da so bili mnogi Arabci ob ruskem koraku čustveno vzradoščeni. Toda izkušeni in modri državniki v arabskem svetu pa se morajo zavedati, da sovjetski kominformizem ogroža ves Srednji vzhod».

Na koncu pravi list, da je treba še omeniti, da je sovjetska prekinitev odnosov z Izraelom točno preračunana, zato da oteži položaj Združenih držav na Bližnjem vzhodu «Ta prekinitev bo povečala napetost, zaostrila spor med Arabci in Izraelom in okrepila že obstoječ odpor Arabcev proti Združenim državam, ker so te imele odločilno vlogo pri ustvaritvi izraelske države. Pri vsem tem pa je dejstvo, da je spet eno življenjsko važno področje v hladni vojni postalo mnogo bolj kritično, kakor je bilo prej».

Tudi pariški tisk je mnenja, da je bila sovjetska vlada zadovoljna, da je lahko izrabila priliko atentata na sovjetsko poslaništvo v Tel Avivu kot pretvezo za prekinitev odnosov z Izraelom. Po mnenju francoskega tiska gre za logičen rezultat protižidovske in protisionistične gonje, ki se je začela s procesom proti Slanskemu. Prepričani so tudi, da bodo v kratkem vse ostale sovjetske podložniške države posnemale moskovski korak.

Kominformistična lista «Humanité» in «Liberation» samo objavljata Tassovo noto in ne dodajata nobenega komentarja, kar je razumljivo, ker nista imela še na razpolago nobenega moskovskega vzorca za komentar. «Figaro» pa pravi, da spada prekinitev odnosov z Izraelom v okvir hladne vojne in pomeni novo zaostritev proti Židom prav tako kakor razne epuracije v kominformističnih državah, s katerimi hočejo eliminirati vse dejanske ali namišljene nasprotnike. Po mnenju lista «Ce Matin le Pays» se skuša Sovjetska zveza s prekinitvijo odnosov z Izraelom vsidrati na Srednjem vzhodu, in dodaja, da so do sedaj vsi njeni poizkusi na tem sektorju doživeli neuspeh.

«Aurore» pa pravi, da Moskva ne ponuja roke samo Arabcem pač pa tudi nacistom. Njena želja je pridobiti si naklonjenost enih in drugih. Socialistični list «Franc Tireur» je istega mnenja, toda pripominja, da se je Kremelj izdal: «Kremelj prav dobro ve, da je samo val protisemitizma in protisionizma v vsem Stalinovem imperiju povzročil v Izraelu tako ozračje, da je skupina neodgovornih fanatičnih mladeničev napravila nepopravljivo dejanje. Tudi «Combat» je mnenja, da je treba prekinitev odnosov pripisati vzrokom, ki gredo preko sovjetsko - izraelskih odnosov in ki jih je iskati v hladni vojni: «Že več tednov razkazujejo voditelji dveh blokov svojo moč in odločnost. Čeprav se zdi, da je denevtralizacija Formoze brez vsakega odnosa s sovjetsko odločitvijo, predstavlja prekinitev odnosov z Izraelom dejansko sovjetski odgovor Združenim državam».

TRŽAŠKI DNEVNIK

Nikjer je stalne ni stvari,
a prah noben se ne zgubi.
SIMON GREGORČIČ

Danes, sobota 14. februarja
Valentin, Strahomir
Sonce vzide ob 7.10 in zatone ob 17.30. Dolžina dneva 10.20. Luna vzide ob 7.15 in zatone ob 18.1
Jutri, nedelja 15. februarja
Favstin, Vesela

PROTI ZDRAVI PAMETI...

Ob konferenci avstrijskih, češkoslovaških, madžarskih, italijanskih in tržaških železnic v Trstu

Te dni je v Trstu konferenca predstavnikov avstrijskih, češkoslovaških, madžarskih, italijanskih in tržaških železnic, ki bo v desetih dneh zasedanja sestavila tarifni pravilnik za prevoz češkega in madžarskega blaga skozi Trst.

Ta tarifna konferenca pa je samo nadaljevanje in izvrševanje sklepov železniške konference ki je bila na Dunaju 5. novembra lanskega leta. Takrat sta namreč ČSR in Madžarska enostransko odpovedali mednarodni železniški sporazum sklenjen v Trstu na mednarodni železniški konferenci 15. oktobra 1948. leta.

To je bil prvi povojni mednarodni sporazum, na katerem so kompleksno uredili vprašanja tranzitnega prometa zalednih držav Avstrije, ČSR in Madžarske. Takrat so ustanovili dve mednarodni zvezi: Avstrija-Trst in CSR-Trst.

Ustavimo se samo na drugi zvezi ČSR - Trst, in bomo takoj videli, da dogovor nikoli ni stopil v polni meri v veljavo, ker je 1948. leto že pomenilo začetek blokade Jugoslavije s strani moskovskih satelitov. Dogovor, sklenjen v Trstu 1948. leta je predvideval, da bo šlo po trbiški železnici le 12 odst. češkega tranzita, ves ostali tranzit pa bo šel po jugoslovanskih železnicah. V praksi pa je že 1949. leta šlo le 229 tisoč ton blaga po Južni železnici, 56 tisoč ton pa čez Trbiž. 1950. leta je šlo po Južni železnici le še 77 tisoč ton blaga, skozi Trbiž pa že 203 tisoč ton.

Po tem letu pa je delež Južne železnice pri češkoslovaškem prometu popolnoma izginil. Identično se je gibal v omenjenih letih tudi promet Madžarske, zato se pri tem prometu ne bomo podrobneje ustavljali.

Na nedavni dunajski konferenci so Čehi in Madžari dejansko stanje tudi formalno uveljavili in so sklenili dogovor za prevoz blaga brez Jugoslavije, samo s predstavniki avstrijskih in italijanskih železnic.

Tako ravnanje je gospodarsko škodljivo v prvi vrsti za Čehoslovake in Madžare same, negativno vpliva pa tudi na tržaško pristanišče.

Vsem je znano, da je Južna železnica tako za Češkoslovaško kot za Madžarsko najkrajša prometna zveza s Trstom, z morjem. Zaradi tega je v preteklosti pred prvo in pred drugo svetovno vojno šel celoten češki in madžarski tranzitni promet po Južni železnici in trbiška proga pri tem prometu sploh ni bila soudeležena.

Sedaj se je stanje spremenilo in je Južna železnica zaradi političnih mahinacij izpadla iz kombinacije in se tako ČSR kot Madžarska poslužujeta izključno trbiške železnice Daljša proga pa pomeni istočasno tudi večje prevozne stroške, višje tarife, višjo ceno na svetovnem trgu prodanega blaga in končno manjše možnosti za izvoz.

Pri tem so prizadeti v prvi vrsti Čehi in Madžari, ki za svoje blago dobe manj, kot bi lahko, če bi izvažali po gospodarsko najugodnejših zvezah, prizadeta je Jugoslavija, ker je njena odlična Južna železnica neizkoriščena, na slabšem pa je tudi Trst, ker se v takih pogojih nujno zmanjša obseg češkega in madžarskega izvoza skozi tržaško luko.

Številke o obsegu prometa obeh satelitskih držav pa so že tako porazne, ker mora tako ČSR kot Madžarska usmerjati svoj izvoz predvsem na SZ in lahko le ostanke prodajata na svetovnem trgu.

Pred vojno je železniški promet ČSR skozi Trst znašal skoraj 400 tisoč ton, po vojni pa se je najprej skrčil na 280 tisoč, nato na 150 tisoč in je v preteklem letu dosegel komaj borih sto tisoč ton. Madžarski promet je doživel enak padec, samo s to razliko, da je doživljal po vojni čudne izrazite skoke in padce, dokler se ni lani ustavil na neznatnih petdeset tisoč tonah.

V sedanjem političnem položaju žal ne moremo niti upati, da bi se stanje popravilo, Saj so rezultati zadnje železniške konference in bodo tudi rezultati sedanje tarifne konference v Trstu, samo še bolj odrezali obe zaledni državi Trsta od morja.

S tem pa se bosta okoristila dva partnerja, ki na prvi pogled nimata s češkim in madžarskim tranzitom nič opraviti. Tako stanje gre predvsem v račun SZ, ki teži za čim večjo odtrganostjo satelitskih držav od svetovnega trga, gre pa obenem tudi v račun Italiji, ker na tak način služijo njene državne železnice in ker lažje preusmerja del prometa na Benetke.

S. B.

SOCIALNO VPRAŠANJE - GLAVNI PREDMET VČERAJŠNJE OBČINSKE SEJE

Številni amandmaji opozicije k zaključni resoluciji odbora

Župan Bartoli hoče omiliti brezposelnost mladine z vpoklici v italijansko vojsko Zahteva dr. Jožeta Dekleve po ureditvi rednega poslovanja občinske ambulante na Proseku

Na včerajšnji seji tržaškega občinskega sveta je bila končno predložena resolucija občinskega odbora o vprašanju socialnega skrbstva. To vprašanje je bilo predmet večtedenske razprave svetovalcev vseh političnih strank, ki so zastopane v občinskem svetu. Zadnji je govoril o tem vprašanju župan Bartoli, ki je v glavnem skušal odgovoriti na različna stališča opozicije. Župan Bartoli je predvsem poudaril nujnost združitve Trsta z Italijo, če se hoče rešiti oziroma omiliti obstoječo brezposelnost in bedo. Seveda ni pozabil pohvaliti obstoječe podporne ustanove, za katere je bilo izdanih v preteklem letu nad 3 milijarde lir. Oskrbovancem pa sta bili razdeljeni približno 2 milijardi lir podpore.

Župan je skušal oporekati tudi trditvam predstavnika Slovansko-italijanske ljudske fronte dr. Dekleve glede industrijskega pristanišča, ker je ta ugotovil, da bodo vsa podjetja v industrijskem pristanišču, ko bodo končana, zaposlila komaj 2000 delavcev. Župan pa je znal povedati, da bodo ta podjetja zaposlila 3000 delavcev. Kje je župan dobil možnost zaposlitve za 1000 delavcev več v podjetjih, ki se še gradijo, nam ni znano. Glede pomorstva se je župan omejil samo na ugotovitev, da je to vprašanje posebnega značaja. Končno je še poudaril, da bi bilo vprašanje zaposlitve mladine delno rešeno, če bi bil Trst priključen k Italiji, ker bi bilo letno poklicanih v italijansko vojsko okrog 1300 mladeničev. Ta njegov predlog za rešitev brezposelnosti je zbudil začudenje tudi med samimi demokristjani. Župan Bartoli morda pozablja, da šteje tržaška policija okrog 6000 članov in da je v njenih vrstah mnogo tiste mladine, ki bi morala biti, po njegovem mnenju, v italijanski vojski.

Nato je župan Bartoli prečital resolucijo občinskega odbora. Predstavniki večine (DC-PSVG in PRI) so predlagali nekatere manj važne popravke, ki ne spreminjajo bistva resolucije. Tudi predstavnik MSI je izjavil, da bo glasoval za resolucijo z malim popravkom, ki ga je predlagal. Kominformisti in predstavnik PSI so predlagali več svojih amandmajev in izjavil, da bodo glasovali za resolucijo če bo občinski odbor to emandmane sprejel. Predstavnik FL pa je izjavil da se bo njegova skupina vzdržala glasovanja.

Svetovalka Gruber - Benco (PSVG) je predlagala, naj se ustanovi posebna komisija sestavljena iz predstavnikov političnih skupin, ki naj sestavi dokončno resolucijo na podlagi vseh predloženih popravkov. Svetovalec Benussi (PSVG) je izjavil, da bo njegova skupina glasovala za resolucijo in poudaril, da se je treba za sedaj omejiti samo na vprašanje povečanja podpor obstoječim ustanovam. Razprava o tem kako rešiti vprašanje brezposelnosti, pa se bo lahko nadaljevala potem, ko bo izvedena anketa, ki jo predvideva ukaz ZVU.

Izjavo o glasovanju, ki jo je podal predstavnik LF tov. dr. Jože Dekleva, objavljamo na prvi strani.

Med raznimi vprašanji, ki so jih številni svetovalci postavili občinskemu odboru (o katerih bomo pisali naknadno), je predstavnik Slovansko - italijanske ljudske fronte dr. Jože Dekleva zahteval v imenu prebivalstva Proseka in Kontovela, da občinska uprava poskrbi za redno poslovanje občinske ambulante na Proseku. Dr. Dekleva je dejal, da se tamošnji prebivalci pritožujejo, da so ambulantni prostori neprimerni, nehigienski, v zimskem času mrzli itd. Poleg tega pa se ljudje pritožujejo zaradi zdravnika, ki prihaja z veliko zamudo v ambulanto. V zimskem času je to čakanje kar mučno, ker ne čakalnica in niti ambulanta nista ogrevani.

V prihodnjih dneh drugi vagon na Holandsko

Akcija v prid poplavljencev severozahodne Evrope je še vedno v polnem teku. Nabranih je zopet toliko prispevkov v blagu, da bo v prihodnjih dneh odpeljal iz Trsta že drugi vagon na Holandsko.

Denarni prispevki na tržaškem radiu kar skokoma rastejo. Medtem ko je radio sporočil včeraj ob 1. uri, da znaša vsota vseh prispevkov 7.220.320 lir, je do večera ta vsota narastla za več kot milijon lir in dosegla 8.272.430 lir. Najmanjša t. j. repentaborska občina, pa je do včeraj zbrala nad 44.000 lir.

Iz prizadetih krajev so sporočili, da so najbolj zaželeni prispevki jutastih vreč, odej, rjuh in gumijastih škornjev.

V nedeljo 15. t. m. ob 17.30
bo v DOLINI
KONCERT
pevskih zborov z Brega
SODELUJEJO:
Mešani pevski zbori iz **Boršta, Boljunca, Mačkovelj** in **Ricmanj** ter moški pevski zbor «Valentin Vodnik» iz **Doline.**
Vabljeni vsi ljubitelji slovenskih pesmi.

Vabimo otroke na
VESELO PUSTNO RAJANJE
ki bo JUTRI 15. t. m. in v TOREK 17. t. m. v
Gregorčičevi dvorani
od 3. ure popoldan do 7. ure zvečer.
Smeha in šale ne bo manjkalo.

V CRDA ŠE VEDNO STAVKOVNO GIBANJE

Delavci morajo biti budni proti poskusom razbijanja enotnosti

Tudi na včerajšnjih pogajanjih ni hotelo ravnateljstvo CRDA nič popustiti Urad za delo izrekel razsodbo o periodičnih poviških delavcev Javnih skladišč

Delavci v CRDA so še vedno v stavkovnem gibanju in so se tudi včeraj vzdržali nadurnega dela. Včeraj dopoldne so se ponovno sestali predstavniki tovarniških odborov in ravnateljstva CRDA, pa se zopet niso mogli sporazumeti, ker delodajalci vztrajajo na svojem stališču in so pripravljeni le na neznatne popravke svojih disciplinskih predpisov.

Člani odborov so včeraj po kosilu obvestili delavce o tem stališču ravnateljstva CRDA, kar je delavce močno ogorčilo, zlasti ker vidijo, da dosedanji način borbe ne zadostuje, da bi prisilili delodajalce k preklicu omenjenih predpisov. Delavci pravijo, da bi morali proglasiti popolno stavko, ne pa se omejevati samo na ukinitev nadurnega dela. Tako bi mnogo bolj prizadeli ravnateljstvo CRDA, zlasti ker ima določen rok za izročitev ladij. Sedaj pa so premestili z drugih ladij delavstvo na ladjo «Victoria», ki jo morajo ladjedelnice najprej izročiti lastnikom. Če bi bila popolna stavka, bi podjetje ne moglo premeščati delavstva z ladje na ladjo in bi se torej premislilo, preden bi tako trmasto vztrajalo pri svojem stališču. Delavci tudi zahtevajo, da se stavka razširi, da bo lahko uspešna.

Ker so se z nekaterih strani pokazale tudi težnje po kompromisu v škodo delavstva, mora biti delavstvo proti vsem tem poskusom zelo budno, da ne bo tudi to pot vsa dosedanja borba zaman. Delavci morajo odločno poseči vmes, zahtevati enotnost in preprečiti vsako cepitev sil, saj ogrožajo novi disciplinski prepisi prav vse delavce.

Urad za delo je včeraj po tednu dni, odkar se je nehala stavka v pristanišču, izrekel svojo arbitražno razsodbo za izboljšanje periodičnih poviškov stalnih delavcev Javnih skladišč. To izboljšanje poviškov stopi v veljavo vzvratno od 1. novembra 1952 dalje. O podrobnostih te razsodbe Urada za delo bomo poročali v prihodnji številki našega lista.

„Demokracija" in Kmečka zveza

V zadnji številki Demokracije se je nekdo obregnil ob Kmečko zvezo, ker je poskrbela za nabavo semenskega krompirja svojim članom. Člankar pravi, da je Kmečka zveza v Trstu «v rokah titovskih komunistov». Kmečka zveza je v rokah svojih članov, v rokah naših kmetov, katerim je v veliko oporo in pomoč, ne glede na njihovo politično pripadnost. O zaslugah Kmečke zveze pa ni treba pisati, ker naši kmetje iz vseh vasi to dobro vedo in so zadovoljni, da imajo tako svojo ustanovo

Kar se pa tiče semenskega krompirja je treba poudariti, da je bila Kmečka zveza zaskrbljena zaradi pomanjkanja semenskega krompirja, in ker je izvedela da Kmetijsko nadzorništvo letos ne bo nakazovalo semenskega krompirja po znižanih cenah si je zagotovila količino krompirja vrste Albona in druge in ni nobenemu prikrivala odkod je krompir To pa je storila zato, da prihrani našim kmetom trud, stroške in poti v razne vasi za iskanje semenskega krompirja.

Glede «nesebičnega» posredovanja Kmečke zveze pa prepuščamo našim kmetom, naj sami presodijo delovanje in vsa posredovanja Kmečke zveze. V ostalem pa bi pisec v Demokraciji dobro storil, da bi se podpisal, da bi tako vsaj vedeli, kakšen «kmet» je.

POROČILO ZDRAVSTVENEGA IN HIGIENSKEGA URADA

Peka kruha znatno izboljšana

Med 47 pregledanimi vzorci samo 6 takih, ki so imeli višji odstotek vlage kot ga dopuščajo predpisi - Pred nastopom influence je bilo zdravstveno stanje dobro

V januarju tega leta se je v tržaški občini rodilo 220 živih in 5 mrtvih otrok, umrlo pa je 307 oseb. Zdravstveni in higienski urad javlja, da je bilo zdravstveno stanje v tem mesecu dobro, predvsem kar se tiče nalezljivih bolezni. Tako so zabeležili le 5 primerov davice, 60 škrlatinke, 60 primerov noric itd., Poročilo ne omenja influence, ki se je razvila šele v začetku februarja ter bomo o tem pisali v prihodnjem

V prejšnjem mesecu so Tržačani porabili dnevno 91.391 kub. m vode, ki so jo dobavljali vodovod s Timava (79.518 kub. m), nabrežinski vodovod (9.019) in žaveljski vodovod (2.854). Voda je bila dnevno nadzorovana posebno v nizkem predelu mesta, poleg tega pa so na zahtevo ACEGAT pregledali vodovodne napeljave v nekaterih predelih mesta ter napeljavo v Bazovici in na Proseku.

Agenti higienskega urada so v preteklem mesecu izvršili 5033 raznih pregledov pri čemer so ugotovili 1149 pomanjkljivosti in nepravilnosti. V 614 primerih so take stvari prijavili, 88 oseb pa je bilo kaznovanih.

Na raznih zelenjadnih trgih so zaradi slabe kakovosti zaplenili 2.047 kg razne povrtnine ter 2.289 kg raznih sadežev. V javnih lokalih so zaplenili 35 zavojev igralnih kart ter 137 kosov jedilnega pribora in prtov

V pokrajinskem kemičnem laboratoriju so izvršili 527 raznih analiz, od tega 490 kemičnih in 37 mikroskopičnih. Pregledali so 137 vzorcev mleka ter ugotovili, da je bilo v 38 primerih mleko pomešano z vodo ali posneto. Peka kruha se je znatno izboljšala; med 47 vzorci so našli samo 6 takih, ki so imeli stopnjo več mokrote, kot to dovoljujejo predpisi.

Zdravniki v občinskih ambulantah so opravili v svojih prostorih 9.292 pregledov na domu 353, k specialistom pa so poslali 182 oseb. V ambulantah se je zglasilo 3.490 upokojencev. V predzakonski posvetovalnici se je zglasilo 11 oseb prvič, 14 drugih pa je prišlo na ponoven pregled ali posvetovanje, tako da je bilo vsega skupaj prisotnih 25 oseb.

Razmeroma veliko število meščanov je iskalo zdravstvene pomoči v antiveneričnem dispanzerju, pri katerem se trenutno zdravi kar 1202 spolno obolelih

V srednjih šolah so zdravniki pregledali 63 razredov ter 1321 dijakov. V osnovnih šolah so pregledali 335 razredov in 4.679 učencev. Skupno z ostalimi šolami je bilo pregledanih 7624 učencev, in sicer zaradi bolehanja na nalezljivih boleznih.

Med pripadniki pasjega rodu pa v preteklem mesecu ni bilo pojavov stekline, čeprav so psi ogrizli 48 oseb, od katerih se jih je 38 dalo cepiti proti pasji steklini.

IZ JUGOSLOVANSKE CONE STO

Obsežna dela za izboljšanje kmetijstva v koprskem okraju

Regulacija struge reke Rižane - Pred melioracijo doline Dragonje - 76 milijonov za izboljšanje kmetijstva

Pred kratkim je 115 delavcev Okrajne uprave za melioracije začelo z regulacijo struge reke Rižane. Zdaj je uprava tudi dobila nov sodoben bager, ki bo olajšal in pospešil delo Ko bo tu melioracija končana bodo začeli z deli pri melioraciji doline Dragonje.

26. februarja bo v Kopru licitacija za prevzem del pri melioraciji doline Dragonje, za kar že obstojajo načrti. Pozneje bodo začeli tudi z regulacijo Kornolune v Vanganelski dolini. Za ta dela predvideva letošnji družbeni plan Koprskega okraja 29 milijonov dinarjev.

Pred dnevi je republiško zadružno podjetje «Agroobnova» iz Ljubljane končalo z rigolanjem novega modernega matičnjaka v Skocjanu, zdaj pa je začelo rigolati ledino za več desetin hektarov obsegajoči sodoben vinograd na Briču pri Pučah. Ti so 12 hektarov zrigolali že v lanskem letu V načrtu je še več manjših del. Letošnji družbeni plan Koprskega okraja predvideva za vsa dela v svrho izboljšanja kmetijstva 76 milijonov dinarjev.

Jože Pirc

Umrl je mož, simbol jeklene volje, borbenosti in vztrajnosti. Umrl je Jože Pirc, direktor Istrske banke in podpredsednik telovadnega društva «Partizan» iz Kopra. Težko ga bomo pogrešali pri našem napornem delu. Nismo še popolnoma spoznali vseh njegovih moči in sposobnosti, toda z nasveti, z navodili in vsemi dosedanjimi dejanji smo spoznali, da imamo v svoji sredi človeka, ki bo krepko vodil in oral ledino v naši Istri

Skoro pol leta smo ga težko pričakovali. Pogrešali smo njegovih tovariških nasvetov, pogrešali njegove zadnje, odločilne besede. Bili smo uverjeni, da ga bomo videli med seboj ob naši akademiji, da se bomo skupaj veselili naših prvih uspehov

Našega dragega Jožeta ni bilo. In tedaj smo vedeli vse. Vedeli smo, da našega dragega Jožeta, našega podpredsednika ne bo nikoli več med nas.

Jože, težko nam je. Vendar v započetem delu ne bomo popustili. Pogrešali te bomo. Ravnali se bomo po tvojih navodilih: «Započeto delo je treba nadaljevati. Preveliko je in presveto da bi ga zanemarjali Nalogo, ki nam jo je naložil občni zbor in katero smo sprejeli, moramo izvesti do konca, kot jo mora mož, kot so jo naši partizani. Ob našem morju naj zraste naš dom, mogočen in ponosen».

Tov. Jože nadaljevali bomo započeto delo z vso vztrajnostjo v dobrobit naše mladine, ki ti je bila toliko pri srcu.

Tebi, dragi Jože, kličemo: Lahka naj ti bo zemljica domača!

Tvojim domačim pa izrekamo iskreno sožalje.

Odbor telov društva Partizan-Koper

14. IV. 1953 zapade rok za zamenjavo AM bankovcev in bankovcev po 50 in 100 lir

Italijansko zakladno ministrstvo opozarja na zakon št. 3056 od 11. dec. 1952, objavljenem v uradnem listu št. 10 od 14. jan. t. l. po katerem «Banca d'Italia» zamenjuje do 14. aprila t. l. AM bankovce vseh vrednosti kakor tudi bankovce italijanske banke po 50 in 100 lir, ki so izgubili veljavo z 31. decembrom 1951 Bankovci, ki do tega dne ne bodo zamenjani, bodo dokončno zapadli.

Opozarjamo vse one, ki iz kakršnih koli razlogov niso omenjenih bankovcev utegnili zamenjati v prvotnem roku in ki jih zato še posedujejo, da se v svojem lastnem interesu okoristijo s podaljšanjem zamenjalnega roka.

DRUŽABNI VEČER
priredijo
NOVINARJI PRIMORSKEGA DNEVNIKA
v nedeljo 15. t. m. z začetkom ob 21. uri v obnovljeni dvorani v Ul. Ruggero Manna 29.

TRIJE DRZNI VLOMI V ENI SAMI NOČI

S ponarejenimi ključi vdrli v bar in ga izropali

Odnesli so mnogo steklenic likerjev in slaščice - Tatovi tudi v brivnici in v trgovini z zdravniškimi potrebščinami

Med hojo po Ul. M. D'Azeglio je Floriano Valentini iz Ul. del Veltro, okoli 3.30 ponoči, ko se je odpravljal na delo, opazil, da je rolè bara v isti ulici št. 2 napol odprt in da v notranjosti vlada popolna tema. Ker je Valentini zasumil, da nekaj ni v redu, je stopil v bolnico, od koder je telefonsko poklical policijo.

Agenti, ki so prišli na mesto, so o zadevi obvestili tudi lastnika bara, 55-letnega Luigija Scagnula iz iste ulice št. 3 ter z njim stopili v notranjost. Že kratka preiskava je ugotovila, da so neznani zlikovci vdrli v notranjost verjetno s pomočjo ponarejenih ključev ter iz bara odnesli kakor je izjavil lastnik, veliko število steklenic likerjev, skoraj vse slaščice ter 3.000 lir v gotovini, ki so jo zlikovci našli v miznici. Scagnul je utrpel 50.000 lir škode. Policija je uvedla preiskavo.

Včeraj ob 10. uri se je oglasila na policijskem poveljstvu 40-letna frizerka Marija Fabaz, stanujoča na Trgu Volontari Giuliani 9, ter izjavila, da so ponoči neznani zlikovci s pomočjo ponarejenih ključev vdrli v njen frizerski salon v Ul. Giulia ter odnesli iz kleti, ki je za salonom, dirkalno kolo, last njenega sina.

Tatvino je opazila njena sestrična Rina Micokanovich, stanujoča z njo, ki je včeraj zjutraj kakor vedno odprla salon. Čim je Micokanovičeva vstopila, je opazila po lokalu nered: vsi predali so bili odprti in vse je bilo razmetano. Ker je opazila vrata kleti odprta je zasumila in pogledala v notranjost toda kolesa ni bilo več. Fabazova, ki je pred skoraj mesecem dni postala žrtev podobne tatvine (tedaj so ji ukradli zlat prstan) je utrpela 30.000 lir škode.

Uro pred Fabazovo se je na policiji oglasil 58-letni Giovanni Calabria iz Ul. Zovenzoni in prijavil tatvino v njegovi trgovini z zdravniškimi pribori v Ul. Rismondo 9.

Mrtva starka v zaklenjeni sobi

Včeraj popoldne je nekdo telefonsko poklical policijske agente ki so prišli v stanovanje neke Drasizze v Ul. Molin a vapore Na vratih stanovanja so agenti našli 41-letno Ido Babic por Kodermac, stanujočo v istem stanovanju, ki jim je izjavila da lastnica stanovanja že od prejšnjega dne ni zapustila svoje sobe. Njen sum se je še povečal, ker na njeno trkanje ni nihče odgovoril. Agenti so stopili v sobo in našli lastnico stanovanja, identificirano za 83-letno Amalijo Drasizzo ki je že mrtva sedela na stolu.

Policijski zdravnik je po pregledu ugotovil, da je smrt nastopila verjetno zaradi srčne kapi kakih 25 ali celo 30 ur pred najdbo. Drasizzovo policija ni mogla bolje identificirati, ker niso našli njenih dokumentov.

Kasneje so truplo pokojnice odpeljali v mrtvašnico splošne bolnice

Med napadom božjasti si je prebila lobanjo

Dva nevarna zloma pri dveh nesrečnih padcih

V skoraj obupnem stanju so včeraj nekaj minut pred 13. uro sprejeli na II kirurškem oddelku 70-letno Ivanko Švab, stanujočo pri Sv. M. M. Sp. 417, kateri so zdravniki ugotovili poleg pretresa možganov tudi prebitje lobanje.

Švabovo so pripeljali v bolnico z rešilnim avtom v spremstvu njene sosede Marije Cabohinove, ki je izjavila, da je ženska okoli 1.30 predvčerajšnjega dne zaradi božjastnega napada padla na tla in udarila z glavo ob vogal omare

* * *

Včeraj popoldne je 30-letna Cecilija Cuffersin iz Ul. Belpoggio spremila v bolnico svojo teto 80-letno Domenico Zimolo, stanujočo v isti stavbi, katero so moral: zaradi zloma stegnenice desne noge sprejeti na ortopedskem oddelku. Cuffersinova je državnemu policijskemu podčastniku izjavila, da je njena teta v stanovanju neke njene prijateljice, kamor je odšla na kratek razgovor, nerodno padla in si zlomila nogo. Stanje Zimolove je resno.

* * *

Med hojo po stopnicah, ki peljejo v brivnico na Largo Pestalozzi je 68-letni upokojenec Pasquale Arfilli iz Ul. del Veltro pred 15 dnevi nerodno padel in se hudo udaril po nogi. Šele včeraj se je z rešilnim avtom zatekel v bolnico, kjer so ga morali zaradi zloma gležnja desne noge sprejeti na ortopedskem oddelku. Po mnenju zdravnikov bo Arfilli okreval v 40 dneh.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
Al Cedro, Trg Oberdan 2; Picciola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Seravallo, Trg Cavana 1; Harabaglia v Barkovljah in Nikoli v Skednju.

Najprej šipe in pohištvo potem pa še ženo in sina

Okoli druge ure v petek ponoči so pripeljali v bolnico 59-letnega Alojzija Jermana, stanujočega v Stramarju in njegovo 60-letno ženo Rozalijo Milič, stanujočo istotam, katerima so zdravniki ugotovili razne praske in lažje rane ter prvemu tudi verjetni zlom nekaterih reber. Medtem ko so ženo odposlali domov, kjer bo okrevala v 2 dneh, so Jermana sprejeli na I. kirurškem oddelku, kjer bo okreval verjetno v 15 ali v 20 dneh.

Oba zakonca sta izjavila, da sta se prejšnji zvečer sprla med seboj in se stepla. Jerman je izjavil, da se je sprl z ženo in sinom in ni vedel kdo mu je povzročil poškodbe.

GLEDALIŠČE VERDI

PREIZKUSNA AVDICIJA KANDIDATOV ZA SPREJEM V ZBOR GLEDALIŠČA VERDI

Vsi oni, ki so vložili prošnjo za dopustitev v preizkušni avdiciji se obveščajo, da bo ta v ponedeljek 16. in v torek 17. t. m. od 10. do 12.30 ure in od 16. do 19. ure v gledališču Verdi — Riva III. novembra št. 3.

Razna obvestila

BARKOVLJANSKO POGREBNO DRUŠTVO
vabi na redni občni zbor, ki bo jutri 15. februarja ob 14. uri v gostilni pri Saimerju. Dolžnost vseh članov je, da se zborovanja udeležijo. ODBOR

PROSVETNO DRUŠTVO «IGO GRUDEN» V NABREŽINI
vabi na pustno rajanje, ki bo v kulturnem domu jutri 15. t. m. od 20. ure dalje.

JAVNA DRAŽBA
Tržaška občina sporoča, da bo v torek 17. t. m. od 12. do 13. ure v sobi št. 202 javna dražba za dodelitev dobave 3000 stotov drvi, potrebnih za ogrevanje uradov, šol in občinskih ustanov. Informacije so na razpolago v sobi št. 203 pogodbenega urada.

BARKOVLJANI POZOR!
Predavanje, ki je bilo napovedano za danes ob 20.45, je zaradi obolenja predavatelja preneseno za nedoločen čas.

TELEFONSKE ŠTEVILKE ZA PRIMER NUJNOSTI	
Rdeči križ:	66 - 60
Gasilci:	2 - 22
Policija	2 - 2"

Izleti

IZLET V PLANICO
Dne 7. in 8. marca 1953 ob priliki mednarodnih tekem na 80 m skakalnici, kjer bo nastopilo okrog 50 skakalcev iz 7 držav.
Odhod iz Trsta dne 7. marca t. m. ob 14. uri in odhod iz Planice dne 8. marca ob 16.40. Prenočišče na Bledu. Cena 1.800 lir. Prijave pri Adria-Express Ul. F. Severo 5-b tel. 29243.

PDT
priredi 1. marca smučarski izlet v Črni vrh, kjer bo smučarsko tekmovanje. Vpisovanje v Ul. Machiavelli 13 od 18. do 19. ure do vključno 18. t. m.
Odhod za smučarski izlet, ki je bil organiziran za 15. t. m. bo v nedeljo zjutraj ob 4.30.

MLADINA
organizira 1. marca smučarski izlet v Črni vrh, kjer bodo smučarske tekme. Vpisovanje v Ul. Machiavelli 13 od 18. do 19. ure do vključno 18. t. m.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE
Dne 13. februarja 1953 se je v Trstu rodilo 5 otrok, porok je bilo 7 umrlo pa je 23 oseb.
POROČILI SO SE: mehanik Giuseppe Leone in gospodinja Licia Urzich, pomorščak Alessandro Ierini in šivilja Alba Cervazzi, delavec Mario Tempo in gospodinja Paolina Zanoli, težak Albino Gellini in gospodinja Anita Brosolo, agent CP Boris Demarchi in šivilja Maria Milloch, mornar Antonio Dorci in gospodinja Maria Palma Zar, tesar Remigio Raseni in šivilja Andreina Valli.
UMRLI SO: 41-letni Virgilio Krovatin, 61-letni Albino Cerne, Sergio Bartole star dva meseca in pol, 78-letni Antonio Posar, 77-letni Antonio Berdini, 75-letni Giovanni Kuštrin, 77-letni Giuseppe Bukovec, 71-letna Eugenia Debenz vd. Sillari, 76-leni Giovanni Micheli, 77-letna Gioseffa Posega vd. Skilan, 39-letni Schandorfe Rexnofe, 60-letni Napoleone Scarpa, 75-letna Anna Zabukovec vd. Pettirosso, 77-letna Francesca Krebelj vd. Volk, 80-letna Elisabetta Cirielli vd. Bassi, 76-letna Teresa Zanier vd. Toffolo, 76-letni Giulio Aubel, 71-let. na Corinna Di Nobile por. Sanvitale, 74-letni Abram Tedeschi, 78-letna Luigia Ferluga vd. Iugovaz, 41-letna Anita Scodellaro por. Cugia, 91-letna Caterina Piuti por. Pastrovicchio, 82-letna Maria Raucich vd. Antonelli.

Danes, jutri in torek bo v kino dvorani
v SKEDNJU
od 21. ure dalje
TRADICIONALNI PUSTNI PLES
Dobro založen bifé, kjer bodo prodajali pristna istrska vina in kranjske klobase.
Maske zaželene.
Jutri
od 16. do 20. ure bo v isti dvorani
OTROŠKI PUSTNI PLES

PROSVETNO DRUŠTVO «SLAVKO ŠKAMPERLE»
priredi
danes 14. t. m.
v prostorih SHPZ v Ul. Roma 15/II.
pustni ples
Igra orkester «Mladih tržaških glasbenikov».
Začetek ob 21. uri.
Vabimo zlasti člane prosvetnih društev. Odlična postrežba. Obilo zabave.

ŠOFERSKI TEČAJ
bo od 20. februarja 1953 dalje v NABREŽINI, Cave št, 65 pri Pertotu.

FRANC LIPOVEC
oddaja v najem avtomobile za prevoz potnikov na STO in v inozemstvo
TRST - Ul. Timeus št. 4
Tel. 90-296 - urad
Tel. 33-113 - dom
Cene ugodne!

«UNION»
svetovno znana zavarovalnica, ustanovljena l. 1828 je v TRSTU, UL. VALDIRIVO 14.
Iščemo zastopnike

ADRIA EXPRES
ADEX IZLETI
28. FEBR. IN 1. MARCA DVODNEVNI IZLET V
NOVO GORICO
KANAL
MOST NA SOČI
TOLMIN
IDRIJO
ILIRSKO BISTRICO
KNEŽAK in na PIVKO
(Št. Peter na Krasu)
1. MARCA
ENODNEVNI IZLET V
ŠKOCIJANSKO JAMO
Vpisovanje še danes pri «Adria - Express», Ul. F. Severo 5-b - tel. 29243.

SMUČARSKI IZLET NA PLATAK (pri Reki)
DNE 1. MARCA 1953
Odhod iz Trsta ob 5. uri zjutraj.
Vpisovanje do 20. t. m. pri «Adria-Express», Ul. F. Severo 5-b - tel. 29243.

Hotel Palace v Portorožu
ORGANIZIRA
VELIKO PUSTNO VESELICO
dne 14., 15., 16. in 17. t.m.
Vse štiri dni bodo vozili avtobusi iz Škofij ob 19.30
PO ŽELJI REZERVIRAMO MIZE
PROSTORI BODO OGREVANI
IGRA PLESNI ORKESTER RADIA LJUBLJANA
MASKE ZAŽELENE!

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.30: «Beneški trgov... Michel Simon, Andre Deb... Massimo Serato, Liliana Telli... Zadnja ob 22.
Excelsior. 14.00, 16.30, 19.10 ... 22.00: «Največja predstava s... ta», Betty Hutton, James S... wart, Dorothy Lamour. Odli... barvni film.
Nazionale. 16.20 in 20.30: «V vr... cu», Clark Gable, Vivien Le... Barvni film. Popusti ne velja... Vsi prostori po 300 lir.
Fenice. 16.00: «Lotarinški kr... Jean Pierre Aumont, G. Kel...
Filodrammatico. 16.00: «Lepot... na motorjih», Isa Barzizza, ... Belmont, F. Franco, E. Calde... ni, E. Luzi, G Inglese in ... najlepših deklet.
Arcobaleno. 15.30: «Škrlatnord... angel», Yvonne De Carlo, Ro... Hudson. Mladini izpod 16 ... prepovedano.
Astra Rojan. 16.30: «Beneški tr... vec», Michel Simon, Andre ... bar, Massimo Serato, Lili... Tellini.
Grattacielo (Ul. Battisti 10). ... «Predsednica», Silvana Pam... nini, C. Dapporto. Strogo ... povedano za mladoletne. Zad... predstava ob 22.
Alabarda. 16.00: «Svet v m... objemu», Gregory Peck, A... Blyth. Barvni film. Zadnji ...
Ariston. 16.00: «Dva tedna ljub... ni», Jane Powell, R. Montalb... Zelo zabaven barvni film.
Armonia. 15.30: «Princ — tat»... Curtis, P. Laurie. Barvni fi... Nov varietejski program.
Aurora. 16.00: «Oddaljeni bob... Gary Cooper. Barvni film.
Garibaldi. 15.00: «Poštni v... smrti», Rod Cameron, Way... Morris. Barvni film.
Ideale. 16.00: «Morske žabe»... Widmark, D. Andrews. Avan... rističen film.
Impero. 16.00: «Mesto zabave»... ne Russell, Victor Mature.
Italia. 15.30: «Monsieur Verdoux»... največje filmsko delo Charl... Chaplina.
Viale. 16.00: «Dvoboj v gozdu»... Widmark, C. Smith. Barvni fil... Lokal ogrevan.
Kino ob morju. 16.00: «Vkrca... opolnoči», Paul Muni, L... Rossi, Joan Lorring. Trag... zgodba moža brez imena.
Massimo. 16.00: «Cirkuška s... Esther Williams, Red Sk... Ljubezen, glasba, smeh. B... film.
Moderno. 16.00: «Senzualno... leonora Rossi Drago, A... Nazzari. Mladini izpod 16 ... prepovedano.
Savona. 15.00: «Kraljica Kristi... Greta Garbo.
Secolo. 16.00: «Upor apašev», S... hen Mc Nally, Coleen Gray.
Ferroviario. 16.00: «Totò šeik»...
Vittorio Veneto. 16.00: «Si... šala», Cary Grant, Gingers R... gers. Zabavno in originalno.
Azzurro. 16.00: «Neptunova h... E. Williams, R. Skelton, R. Mo... talban, B. Garrett. Glasb... barvni film.
Belvedere. 15.00: «Potujoči ob... ki», Van Johnson, June Allyson... Zelo lepa glasba in lepe p... Barvni film.
Marconi. 16.00: «Kociss, indijan... junak», Jeff Chandler, J... Lund. Barvni film.
Novo cine. 16.00: «Tri skrivnost... Eleonor Parker, Patricia Ne... Ruth Roman.
Odeon. 15.30: «Caroline Ché... Martine Carol. Mladoletni... prepovedano.
Radio. 16.00: «Sinovi musket... Cornell Wilde, Maureen O'H... Barvni film.

RADIO

SOBOTA, 14. februarja 1953
JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA
254.6 m ali 1178 kc

13.30 Poročila. 13.45 La... glasba. 14.30 Jezikovni pogovo... Jožeta Pahorja. 14.40 Domači ... ki. 17.30 Lahka in zabavna gl... ba po svetu. 18.15 15' igra ... ster Kostelanetz. 18.30 Morja ... roka cesta. 18.45 B. Smetana ... Iz ciklusa Moja domovina. ... Večerne vesti. 21.00 Iz opere... film. 21.30 Od sobote do sobote... 21.45 Sobota v plesu. 23.10 Gl... ba za lahko noč. 23.30 Zadnja poročila.

TRST II.
306,1 m ali 980 kc-sek

11.30 Lahki orkestri. 12.... vsakega nekaj. 12.45 ... 13.00 Šramel kvintet ... duet. 13.30 Kulturni ... 13.40 Zabavna glasba. ... ročila. 14.15 Ritmična glasba ... Plesna glasba 18.15 Beethoven ... Koncert št. 4. 18.46 Vesela ... ba. 19.00 Pogovor z ženo. ... Pestra glasba. 19.45 Poročila. ... Koncert operne glasbe. 20.45 ... ljubljene melodije. 21.00 Malo ... šalo — malo zares; nato ... melodije. 22.00 Pestra operna ... glasba. 22.30 Koncert violinistke Alberta Dermelja. 22.50 Vedri ... ples. 23.15 Poročila. 23.32 Ples... na glasba.

TRST I.
11.30 Simfonična glasba. 12.... Orkester pod vodstvom T. Petra... lie. 13.25 Ali se spominjate ... motivov? 14.00 Uganite avtorja ... 17.15 Sestavek po opereti O. ... bacha, F. Mandla in J. Caesar... «Ne, ne Nanette». 19.30 Nekaj ... mov. 20.30 «Rdeče in črno» ... rietejska panorama. 22.00 Sim... nična glasba. 22.30 Glasba za ... 23.30 Plesna glasba.

SLOVENIJA
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
12.00 Opoldanski koncert. 12.... Poročila. 12.45 Lahka glasba ... Jezikovni pogovori — ponovi... 13.10 Odlomki iz baletov. ... Kulturni pregled. 14.00 Hrv... narodna glasba. 15.00 Poro... 15.10 Zabavna glasba. 16.00 ... naši lepi deželi — Silvo Mar... Gornje savska dolina, ponovi... 16.50 Slovenske narodne. ... 17.00 Poročila. 17.10 Glasba ... medigra. 17.40 Pole Ljubljan... komorni zbor. 18.15 Orkestr... spored. 19.20 Glasbena medi... 19.40 Od melodije do melod... 20.30 45 veselih minut. 21.15 ... ples in razvedrilo. 22.00 Poro... 22.15 Hammond orgle v ritmu...

Mali oglasi

PRAZNO ali opremljeno sobo ... profesor. Ponudbe na upravo Pr... morskega dnevnika.

Naznanjamo žalostno vest, da je dne 12. februarja t. l. v Ljubljani preminul po kratki in hudi bolezni v starosti 55 let gospod

JOŽE PIRC

- direktor Istrske banke d.d., Koper.

Na zadnjo pot ga bomo spremili v soboto dne 14. februarja t. l. iz Nikolajeve veže na Zalah ob 15. uri.

Spoštovanega pokojnika bomo ohranili v trajnem spominu.

ISTRSKA BANKA D.D.
KOPER

NEOZDRAVLJIVA KRIZA KOMINFORMOVSKIH STRANK

HLAPČEVANJE MOSKVI

Leta 1947, t. j. v letu, ko je komunistična partija Francija bila na višku svojih moči, je štela okoli en milijon članov. Lansko leto pa je ob vsakoletni obnovi članskih izkaznic bilo razdeljenih le okoli 550 do 600.000 izkaznic. To pomeni, da je v teh petih letih komunistična partija Francije izgubila od 400 do 450.000 svojih članov. Približno enako število upadanja se je pokazalo tudi pri volitvah. Na volitvah leta 1946 je KPF dobila skoraj 5 milijonov in pol glasov, kar je bilo približno 29 odst. vseh volivcev v Franciji. Na zadnjih volitvah, v juniju 1951. leta, pa je KPF dobila le 5 milijonov glasov. Torej spet približno ista številka upadanja. Kje so vzroki temu?

Odkod kriza?

Vzroke za to rakavo pot komunistične partije Francije, ki je nekdaj bila tako močna, moramo iskati že v letih tik pred začetkom druge svetovne vojne, v času vojne same ter v povojnih letih. Glavni, bistveni vzrok, ki ga lahko primerjamo nekakemu črvu, ki v notranjosti razjeda ves organizem, je notranje protislovje komunistične partije Francije. To se odraža v protislovju med zgodovinsko vlogo neke delavske partije kot avantgarde najnaprednejših, socialističnih sil svoje domovine in med njenim pretvarjanjem v tujo agenturo, v orodje ali sredstvo imperialistične politike moskovskih despotov. To pa ne velja samo za komunistično partijo Francije, ampak tudi za druge partije na Zapadu, kar bomo videli pozneje. V kolikor se je sovjetska državna na osnovi državnega kapitalizma čedalje izraziteje pretvarjala v novo imperialistično silo, v toliko je ona po vrsti unicevala, drugega za drugim te preostale ostanke demokratičnosti v odnosih med delavskimi in komunističnimi partijami in jih pretvarjala v svoje slepo orodje in pokorne izvršne organe svoje mednarodne politike.

Ta dolgoletni proces je dobil z osnovanjem Informacijskega urada leta 1947 tudi svojo zunanjo obliko, ki je tako rekoč javno sankcionirala dotedanji razvoj, ki je komunistične partije Zapada vpregel v izključno službo sovjetske imperialistične politike.

Objektivne spremembe v splošni gospodarski in družbeni strukturi sveta po drugi svetovni vojni, kjer je prišla do izraza stalna krepitev socialističnih elementov in njihovo dobesedno izbijanje iz ruševin stare družbe, so še bolj podčrtale dolgoten prepad med dejansko zgodovinsko vlogo delavskih strank in pokretov, v borbi za zmago socializma, in vlogo, ki jo je moskovska birokratska kasta določila svojim agenturam — kominformovskim partijam — v Franciji, Belgiji, Angliji, Zapadni Nemčiji in drugod v zapadnem svetu.

Povsem razumljivo je tudi to da ta proces zasužnjevanja zapadnih informbirojevskih partij moskovski politiki še ni zaključen. Ob tem nam zgovorno dokazujejo razne «čistijah izven moskovskega bloka (primer Marty in tovariši v KPF) in razni «procesi» in aresacije v sovjetskem bloku samem. Prepričani smo tudi, da se bo ta proces razvijal še dolgo in bo šel dalje tako, kot bo to Moskva zahtevala in to neglede na posledice, ki jih bodo moskovske agenture doživele doma.

Upadanje vpliva - splošen pojav

Posledica te iz Moskve dirigirane politike kominformovskih partij je, kot smo videli v primeru KPF, čedalje bolj izrazita ločitev partije od delavskih množic. Morda pri KPF kakor pri KPI ta pojav še ni tako poražen kot drugod. Za primer bomo navedli nekaj številk. KP Velike Britanije je leta 1945 dobila pri volitvah 4 odstotke vseh glasov, pri volitvah leta 1951 pa samo 0,8 odstotka, KP Belgije je na volitvah leta 1945 dobila 12,28 odstotkov, leta 1950 pa komaj 4,75 odst., KP Danske je leta 1945 dobila 12,05 odst., leta 1950 pa le 4,6 odst., KP Norveške leta 1945 11 odst., štiri leta pozneje pa ravno polovico. Na podobna razmerja naletimo tudi v Zapadni Nemčiji, Holandski, Švedski in Avstriji.

Prav gotovo ne mislimo trditi da so te številke stoodstotno in edino merilo za moč in vpliv neke stranke na družbeno življenje v neki državi in na vpliv na široke plasti naroda, kajti če bi to bilo tako, bi tako KPF, kakor tudi KPI, bili razmeroma na dobrem. Če vzamemo za primer KP Velike Britanije, ki danes praktično nima več nikakega vpliva na družbeno življenje Velike Britanije, moramo ugotoviti, da ga ni imela niti pred nekaj leti, ko je imela še 4 odstotke volivcev na svoji strani, ali da je bil njen vpliv na široke plasti naroda le neznaten. Isto pa ne moremo trditi za KPF. Njeno propadanje in dosledno s tem upadanje njenega vpliva na francoske množice se ne izraža v istem aritmetičnem ritmu kot pri KP Velike Britanije, ampak mnogo močneje, kajti, in to velja tudi za KPI, gre za partijo, ki je daleč najmočnejša med vsemi KP na Zapadu. Ne smemo pri tem pozabiti, da zavzema danes tako KPF, kakor tudi vsa Francija v sovjetski mednarodni politiki in njeni strategiji prvo mesto. Ko torej vse to seštejemo, vidimo, da je bilanca vse prej kot rožnata.

Marty

Malo prej smo omenili Martyja. Kakor vemo, je Marty zelo poznana osebnost ne samo v Franciji, ampak v vsem svetu in predvsem v delavskih, revolucionarnih pokretih. Kot tak je bil Marty tudi eden tajnikov politbiroja KPF. V preteklem letu je med njim in ostalim politbirojem prišlo do preloma. Pritisk, ki ga je politbiro izvajal nanj, ga je sicer prisilil do nekake avtokritike, toda ta avtokritika francoskega politbiroja ni zadovoljila. Nasprotno, na Martyjev račun se je sesul cel plaz obtožb od deviacionizma, ki je danes že nujen vzdevek za vsakega, ki se ne strinja z moskovsko linijo, do denunciantstva, ki je konec koncev tudi enako nujna posledica stališča, kateremu «premodri» iz Kremlja ni dal svojega «nihil obstat». Če bi bil Marty kak navaden član «iz baze» in bi njegov primer ne imel nikakega odmeva med širokimi množicami, bi stvar šla mirno svojo pot, saj pri 400.000 glasovih, ki jih je KPF izgubila v zadnjih letih, eden več ali manj še ne pomeni dosti, toda Marty je človek z veliko preteklostjo in nekaj odtehta. Poleg tega ima Marty verjetno tudi precej ljudi na svoji strani, kar se je videlo tudi pri zadnjih dopolnilnih volitvah v Parizu, kjer je KPF v Martyjevih predelih doživela izredno hud poraz.

Marty je borbo, ki mu jo je vsilil politbiro, sprejel, toda hotel jo je usmeriti na povsem ideološko osnovo. Kot smo videli, in kot je praksa v vseh kominformovskih partijah, mu politbiro KPF tega ni dovolil, zato je začel Marty s pomočjo svojih somišljenikov, ki jih verjetno ni malo, izdajati brošure. Te brošure pošilja vidnejšim članom kominformistične partije. To mu je, kot kaže, trenutno edino sredstvo, da svoje stališče, ki je v nasprotju s stališčem politbiroja, prikaže tudi tistim komunistom, katerim politbiro ne dovoli misliti s svojo glavo.

Iz prejšnjih izvajanj, kakor tudi iz Martyjevega primera, bi se dalo sklepati še marsikaj, toda že to bi moralo privesti do razmišljanja vse tiste, ki slepo sledijo «voditeljem», ki niso nič drugega kot slepo orodje Kremlja.

Eisenhower je prodal 35 krav mlekaric

Predsednik Eisenhower je prodal 35 krav mlekaric s svoje farme, ki leži na nekdanjem bojišču iz državljanske vojne. Njegovi sosedje menijo, da bo kupil klavno živino. Eisenhower je povedal, da se bo vrnil na svojo farmo, ko bo stopil v pokoj.

Nove leče za polslepe

Dr. William Feinbloom, optometrik na Kolumbijski univerzi v New Yorku, objavlja, da je izumil nove leče, ki bodo omogočile izboljšanje vida delno slepih oseb. Te nove, mikroskopske leče so uspeh petletnih raziskovanj in kliničnih poskusov. S temi lečami bodo lahko gledali ljudje, katerih vidnost je tako slaba, da ne presega dveh odstotkov.

PREŠERNOVA PROSLAVA OSNOVNE ŠOLE LONJER-KATINARA

Nastop pevskega zbora osnovne šole.

Balet «Luna sije». Izvajajo dijakinje Trgovskega tečaja.

Palčki malčki.

CERKEV IN MOJZESOVI ROGOVI

Po učeni razlagi samega vatikanskega glasila „Osservatore Romano" bi ne šlo za rogove, ampak za neke posebne kožne izrastke - antene s katerimi naj bi Mojzes prejemal sporočila iz nekega „nad naravnega, božanskega vira" - Učenost pa taka! - Napaka v latinskem prevodu iz hebrejščine

Da je katoliška cerkev v vsem svojem delovanju in pogledih konservativna, je menda prav vsakomur znano. Eno njeno konservativno gledanje, ki bi ga sicer marsikdo kar oberoč sprejel, je prišlo pred kratkim posebno do izraza. Gre tu za cerkveno umetnost in sicer kiparstvo in slikarstvo.

V cerkvenem slikarstvu in kiparstvu se je sicer vedno skušala obdržati neka resnost in ustaljenost, vendar so se tudi cerkveni umetniki spuščali v prilagajanje cerkvenih zahtev modernim, sodobnim umetniškim strujam. Vse to je šlo mirno ali bolje rečeno s tihim odobravanjem uradne cerkve vse do primerov, ko je umetnost šla v svojem razvoju nekoliko «predaleč». Nočemo se vračati na razne tozadevne spore v daljnji preteklosti, vendar moramo omeniti poizkuse v novejši dobi. Pred leti je znani francoski umetnik Matisse poslikal neko cerkev v Franciji. Kdor Matissa pozna, ve da se njegova umetnost prav gotovo malo sklada s klasično cerkveno umetnostjo, še manj pa z znano «resnostjo» in pravilom, ki naj po cerkvenih načelih vladajo tudi v slikarstvu, da se mora upodabljati tako, da se vestno posnema priroda. Ker pa je bilo podobnih poizkusov v zadnji dobi več, se je tudi uradna cerkev začela za to dokaj resno zanimati.

Vatikanski sveti uficij je o tem vprašanju dal svoje mnenje v obliki dekreta in katoliški tisk je začel pisati o «iznakaženih» cerkvah in «pokvarjenih» svetnikih in madonah. Vnema nekaterih kritikov je šla tudi tako daleč, da so zahtevali, naj bi vrgli iz cerkev celo umotvore velikega Michelangela, češ da ni realist. Kot primer so med drugim navajali tudi znano Michelangelovo skulpturo Mojzesa. Mojzes ima več «napak». Njegova glava je, v razmerju z njegovim telesom, mnogo premajhna in, kar pade najprej v oči, na glavi ima dva nesorazmerna rogova.

Na te govorice o Michelangelu je reagiral celo rimski «Osservatore Romano», ki je ponovno vzel za primer ravno Michelangelovega Mojzesa. Pisec piše o «napakah», ki celo «niso majhne», vendar skuša dokazati, da je imel Michelangelo prav.

Kar se tiče njegovega nesorazmerja glave in telesa, pisec trdi, da je bil Mojzes — kdor pozna Sveto pismo — človek dejanja in ne razuma ali razmišljanja. Zaradi tega je povsem jasno, da je telo zelo razvito, dočim je njegova glava lahko majhna. Pisec dobesedno trdi, da je prejšnja zamisel «umetniško jasno izražena ravno s tem podčrtavanjem atletskega razmerja telesa z majhno glavo».

Kar se tiče onih že prej omenjenih rogov pa je stvar povsem drugačna. Slikarji upodabljajo Mojzesa navadno s sijem okoli glave. Michelangelovi rogovi pa so samo variacija tega sija. Po piščevem mnenju so rogovi na Mojzesovi glavi le psevdorogovi. Rogovi na rogati živini so razen izredno redkih in abnormalnih primerov simetrični in izbijajo neposredno iz lobanje. Pri Mojzesu ni tako, ampak so ti rogovi nesimetrični ter ne izbijajo iz lobanje, kar je zelo razvidno pri natančnejšem opazovanju skulpture. V stvari se lahko takoj opazi, da so Mojzesovi rogovi podobni konjskim uhljem, ki se lahko premikajo in celo vsak uhelj zase. Pisec nadalje trdi, da je v Mojzesovih rogovih-uhljih opažena nesimetričnost kot posledica, da je en rog-uhelj prav v trenutku upodabljanja zaznal neki šum ali zvok in se zato premaknil v tej smeri. Zaradi tega je mnenje, da je Michelangelo napravil na Mojzesovi glavi absurdne rogove, odveč, predvsem pa je odveč trditi, da so ti izrastki asimetrični in zato — nerealistični. To niso živalski rogovi, nego neki prividno «integumenalni izrastki», ki ne rastejo iz lobanje, ampak iz kože. In ti izrastki so gibljivi, občutljivi, neodvisni drug od drugega, to so nekake antene, s katerimi je Mojzes sprejemal glasove in naročila, ki so mu prihajala iz nekega «nadnaravnega božanskega vira».

S tako upodobitvijo Mojzesa je, po piščevem mnenju, hotel Michelangelo prikazati verno sliko Mojzesa, kot jo opisuje službeni latinski prevod Svetega pisma — Vulgata.

In vendar tu, v Svetem pismu, je pri prevajanju iz hebrejskega originala v latinščino prišlo do neke pomote, ki je zavedla tudi Michelangela. Zato je Michelangelo izklesal rogove, ki pa niso rogovi, ki pa kljub temu izgledajo kot rogovi. Tekst tega dela Svetega pisma, ki govori o Mojzesu, trdi: «lo' jada' ki qaran' ov panau», kar bi dobesedno pomenilo: «ni vedel, da izžareva žarke kože njegovega obraza», kar pa so prevedli v Vulgati: «ignorabat quod cornuta esset facies sua». Pri tem je bilo usodno, da hebrejska beseda «qaran» pomeni «žarke» in «rogove», medtem ko je bilo prevedeno v Vulgati, kot smo videli, «cornuta», kar pomeni samo «rogove» in ne «žarke».

Ker pa je bila Vulgata edini avtorizirani prevod Svetega pisma, se ni nihče upal popraviti to napako, kajti bilo je strogo prepovedano upoštevati kak drugi tekst, s primerjavo katerega bi se ta napaka z lahkoto popravila. Ta napaka je zavedla torej tudi Michelangela, ki se je sicer boril proti marsikateri taki neumestnosti in skušal izločiti iz svojih umotvorov marsikatero tako dekretirano neumnost. On je uvidel, da so Mojzesovi «rogovi» neumnost, toda ni se boril samo proti tej, ampak je v svojih velikanskih delih, ki so mu jih naročali cerkveni dostojanstveniki, naletel pogosto na take spore, ki so mu grenili življenje.

(Nadaljevanje na 4. strani)

PRISPEVKI za novoletno jelko

Gustin Čok 100, Meri Merlak 150, Amalija Čok 150, Pierina Pečar 200, Anica Pertot 300, Nina Gombač 200, Angela Lavrenčič 200, Amalija Kjuder 100, Francka Kjuder 200, Marija Maver 200, Milan Čok 100, Angela Pečar 500, Anton Pečar 500, Cecilija 200, Amalija Čač 150, Roza Pečar 150, Marija Glavina 200, Alma Reschitz 200, Milka Batič 300, Milka Čok 100, Pavla Lanca 100, Marija Glavina 300, Anton Gombač 150, Karel Čok 100, Zofija Čok 150, Betta Biščok 1000, otroška prireditev «Snegulčica» (Lonjer) 1200, Marija Antonac 100, Anica Kalan 1000, Čok Irma 2000, Antonia Gregoretti 100, Roza Ščuka 500, Ester Radetti 500, Antonija Ščuka 500, A. Furlan 200, Dora Giovannini 250, N. N. 50, N. N. 50, Kristina Lavrenčič 200, Antonija Senica 300, Marica Čok 300, Sveta Čok 100, Marija Lavrenčič 200, Lidia Tibaldi 300, Jože Nadlišek 200, Ivan Nadlišek 200, Marija Ivasič 100, Marija Lavrenčič 150, Olga Viola 200, Kristina Lavrenčič 300, Meri Spetič 200, A. Orel 500, Marija Zudek 150, Anton Senica 200, Justina Bruni 50, Lenčka Ivasič 100, Marija Viola 100, Marija Nadlišek 100, Josip Lavrenčič 500, Marija Kuret 200, Concettina Barese 100, Emil Gombač 300, Clelia Petronio 200, Ana Celik 200, Giuseppe Vlah 200, Josip Fischer 400, Franc Vončina 200, Ana Reprot 150, Marko Dovšak 200, Ema Starc 500, Ferdo Kokošar 300, Jože Sedmak 300, Enij Reinhardt 200, Palma Novak 300, Srečko Košir 200, Marija Petaros 300, Dr. Andrej Budal 500, Vlasta Cibic 300, Josip Kolarič 200, Albina Fonda 500, Pavla Kolarič 200, Amalija Čok 500, Rezi Čok 200, Glavko Svab 210, Justa Nanut 200, Pina Kocjančič 200, Grdovič 100, Makovec 100, Valerija Božič 100, Anton Harej 100, Trebec 500, Anton Brana 500, Lojzka Brana 200, Umek in Manenete 150, Marjo Suči 1000, Anton Škamperle 500, Anka Barej in Dinko 1000, Luči Ferfolja 200, Zora Klun 100, Josip Kravos 300, Franc Trampuš 500.

ZA RAZVOJ TURIZMA v koprskem okraju

Preteklo nedeljo so v Portorožu zasedali predstavniki turističnih podjetij koprskega okraja, vabljeni pa so bili tudi predstavniki organizacij in ustanov, ki imajo neposredno ali posredno vlogo pri razvoju našega turizma. Namen sestanka je bil, da bi predvsem kritično premotrili delo v lanski sezoni in sprejeli ukrepe za nadaljnji razvoj turizma ob naši obali.

Pri nas turizem stalno napreduje — o tem ni nobenega dvoma. Leta 1947 so n. pr. turistični obrati v koprskem okraju razpolagali le s 94 posteljami za turiste, lani jih je bilo že 1357, od tega je imel državni sektor 792 postelj. Leta 1947 je letovalo pri nas 1000 gostov, lani pa že 17.000. Zlasti se je povečalo število tujih obiskovalcev. Da so bili pri nas zadovoljni, nam pričajo številna pohvalna pisma gostov iz Anglije, Nemčije, Avstrije in Švice ter še nekaterih drugih držav.

Vendar kljub napredku še zdaleč niso bile izkoriščene vse turistične možnosti. Lani je bila v Portorožu prava turistična sezona le pičla dva meseca, to je sredi poletja. V tem času ni bilo v hotelih niti enega prostega mesta. V začetku sezone pa je bil obisk slab. Dotok domačih gostov je oviralo še neurejeno vprašanje popustov, dotok tujcev pa prepozno urejeno vprašanje taks. Če govorimo o slabosti moramo tudi všteti nekatere pomanjkljivosti, med katere spada nezadostna popularizacija, naših letovišč, deloma premajhno prizadevanje, da bi se gostje pri nas počutili čim udobnejše. To velja zlasti za nevšečnosti v prometu in tu pa tam tudi za slabo postrežbo.

Na konferenci so se dodobra pomenili kaj je treba ukreniti, da se stare napake ne bodo več ponavljale. Predvsem bodo podjetja uredila notranjo organizacijo, da bo v času navala osebje lahko čim uspešneje opravljalo svoje naloge. Za zadovoljivo postrežbo gostov bodo uvedli jezikovne tečaje za hotelske uslužbence. Znanje slovenskega in italijanskega jezika bo obvezno za vse, ki bodo imeli stike z gosti. Po možnosti pa naj bi se naučili še kakšnega tujega jezika. Seveda je tu mišljeno le najosnovnejše znanje, ki je potrebno za pogovor z gosti.

Na seji so tudi govorili o ureditvi prometnih zvez, izletniških točk ter o olepšavi naših krajev. Važno vlogo pri tem bodo imela pred kratkim ustanovljena turistična olepševalna društva. Pri organizaciji dotoka gostov pa bo imelo seveda še vedno najvažnejšo vlogo turistično podjetje «ADRIA» iz Portoroža.

Na žalost na konferenci niso mogli rešiti vseh perečih vprašanj, odsotni so bili namreč predstavniki nekaterih organizacij in ljudskih odbor, kakor tudi predstavnik avtopodjetja «Adria».

Turizem ni samo zadeva hotelov in turistične agencije, temveč zadeva vsakega človeka, ki mu je pri srcu naš gospodarski razvoj. Naravno lepoto naših krajev lahko še povečamo, vendar ne le z gradnjo novih objektov in urejevanjem parkov, temveč tudi z negovanjem obstoječih naprav in objektov, s čistočo naših vasi in mest in vsega kar pride v stik s turisti. Turizem bo postal lahko ena naših najvažnejših gospodarskih panog le če bomo vsi skrbeli za njegov razvoj.

Londonski mojster Ronald Paterson misli resno ali si dovoljuje nedolžno pustno šalo?

SREDNJEVEŠKI OBIČAJI na japonskem cesarskem dvoru

Pred kratkim je umrl brat sedanjega japonskega cesarja. Ob tej priliki je večina japonskega časopisja ostro napadla dvorski protokol, njegova času neprimerna pravila in običaje, posebno tiste, zadevajoče cesarjevo osebo, ki je na njihovi osnovi tokrat bilo cesarju celo onemogočeno, da bi prisostvoval pogrebu lastnega brata.

Japonci so že v splošnem znani kot izredno ceremonialni ljudje, zadevni predpisi na ceraskem dvoru pa so še posebno strogi.

Po končani vojni in s spremembo cesarjevega statusa, so se tudi nekdanje zapletene ceremonije deloma poenostavile. Vendar, kot izgleda, še ne dovolj, da bi bil cesar smel obiskati na smrt bolnega brata ter prisostvovati njegovemu pogrebu.

Cesar je še danes obkrožen s številnimi osebnostmi, katerih dolžnost je, da bdijo ter natančno izvršujejo vse predpise dvorskega ceremoniala. Za to so tu razni veliki mojstri in mojstri ceremonij, veliki komorniki, komorniki itd.

Pokojni princ, cesarjev brat, je bil zelo enostaven tako v privatnem kot javnem življenju in navdušen športnik. Tudi je bil znan kot velik nasprotnik vojne in, govori se, da bi bil gotovo zastavil ves svoj vpliv proti japonskemu napadu na Pearl Harbour, če bi mu tega ne bila preprečila bolezen. Princ je namreč že petnajst let bolehal na tuberkulozi. Pred kratkim se mu je stanje naenkrat zelo poslabšalo in njegova žena je o tem obvestila dvor ter cesarja. Cesar je takoj sklical člane družine, da bi odšli na obisk k bolniku. Ta trenutek pa so nastopili komorniki ter se, kot najbolj zagrizeni čuvarji cesarskih tradicij, odločno uprli proti temu, da bi se cesar, ki navzlic vsemu še vedno velja za neke vrste polboga, opolnoči z avtom odpravil na obisk k bratu. Po dolgem prepričevanju so komorniki uspeli, da je cesar odnesel obisk na naslednji dan. Ko pa je naslednjega dne prišel na bratov dom, je bil ta že mrtev.

Sicer ni bila to prva intervencija takšne vrste od strani dvorske komorniške klike, doslednega branilca vseh najbolj zaprašenih srednjeveških običajev. Recimo, ko se je ob priliki pojavila potreba, da bi bil moral bolni princ prejeti neke injekcije, se je dvorska uprava dolgo upirala, smatrajoč to kot neprimerno za člana cesarske družine. Kiruško intervencijo, ki so jo zdravniki priporočali pa so preprečili.

Bilo je veliko presenečenje za vse prisotne na princevem pogrebu, ko so opazili, da se ga nista udeležila ne cesar ne cesarica, pač pa samo njuni zastopniki. In prav to je bilo, kar je sprožilo časopisno kampanjo proti dvorskemu protokolu. V javnost je prodrla vest, da se cesar ni udeležil pogreba, ker mu je to preprečila dvorska uprava. Baje so komorniki rekli cesarju, da bi po eni strani s svojo prisotnostjo oskrunil dvorske tradicije, ker smeta cesar in cesarica prisostvovati samo pogrebu svojih prednikov, po drugi pa, da bi se pogreb tako spremenil v služben državni pogreb, kar bi neznansko povečalo njegove stroške.

Pripomniti je še treba, da je prav tako bila v nasprotju z dvorskimi tradicijami tudi poslednja princeva želja, naj bi se izvršila avtopsija njegovega telesa, v kolikor bi to koristilo znanosti v njeni borbi proti bolezni, ki je tudi njega mučila. In tudi to, da je želel biti upepeljen, je bilo v opreki s stoletnimi navadami cesarskega dvora, kajti po predpisih morajo biti člani cesarske družine pokopani.

Razumljivo, da so te želje pokojnega princa močno vznemirile cesarjeve komornike, ki povečini pripadajo najstarejšim aristokratskim družinam in vidijo v takšnih manifestacijah neposredno ogražanje njihovih zastarelih moralnih ter družbenih načel. Iz tega je razvidno, da se njihova pojmovanja tudi po vojni niso v ničemer spremenila.

Kritika na račun dvorskega protokola, ki je preprečil cesarju, da bi se udeležil bratovega pogreba, je v javnosti naletela na odobravanje. Posebno si je časopisje privoščilo komornike, ki jih imenuje «stare tikve», «zadrte birokrate», ki še vsi vise na «neumnih tradicijah» itd. Ne ve se natančno, kakšna je bila reakcija komornikov na te kritike. Gotovo pa je, da se je incident med upravo dvora in tiskom razvil na osnovi tendenc reakcionarne aristokracije za povratkom k staremu, za tem, da bi bil cesar ponovno smatran za polboga itd., kar je vse v najostrejšem nasprotju s tendencami, zakoreninjenimi v osnovnih ljudskih plasteh, kjer so napredne in demokratične reforme, pridobljene posebno po končani drugi svetovni vojni, zelo močno občutene.

CHARLES DICKENS

PICKWICKOVCI

208.

Prevedel prof. dr. Fr. Bradač

«Ti zoprnež!» se je oddahnila prej omenjena dama in ošvrknila z uničujočim pogledom okornega gospoda.

«Toda, draga moja, jaz vendar ne morem za to,» je rekel gospod.

«Rajši ne govori, zoprnež, ne govori!» je odgovorila dama. «Hiša z rdečimi vrati, kočijaž. O, če se koga na svetu tako muči surov človek, ki uživa veselje, ako more poniževati svojo ženo, samo da se mu ponudi prilika, pred tujimi ljudmi, kakor mene?!»

«Sram vas je lahko, Raddle,» je rekla druga mala žena, ki ni bila nihče drug ko gospa Cluppinsova.

«Kaj sem pa pravzaprav storil?» je vprašal gospod Raddle.

«Ne govori z menoj, ti nesramnež, sicer bi se lahko spozabila in ti pripeljala klofuto.» je rekla gospa Raddlova.

Medtem ko so se tako pogovarjali, je prijel kočijaž brez vse elegance konja za uzdo ter ga peljal prav pred rdeča vrata, ki jih je mladi Bardell že odprl. To je bil prav navaden in tih prihod k hiši prijateljice! Konj je prikorakal brez vsakega ognja in iskrosti, kočijaž ni niti hrupno potrkal na vrata, niti ni odpenjal pogrinjala v poslednjem trenutku, da se ne bi dame prehladile, niti ni podajal šalov, kakor pravi zasebni kočijaž. Vsa eleganca je bila s tem pokvarjena, bilo je bolj klavrno, kakor če bi bili prišli peš.

«No, Tomažek,» je rekla gospa Cluppinsova, «kako je tvoji ubogi, dragi mamici?»

«O, dobro,» je odgovoril mladi Bardell.» Je v prednji sobi — vse pripravljeno. Jaz sem tudi pripravljen, jaz tudi.» Nato je mladi Bardell vtaknil roke v žep ter skakal s poslednje stopnice dol in spet nanjo.

«Ali gre še kdo drug. Tomažek?» je rekla gospa Cluppinsova ter si popravljala pelerino.

«Gospa Sandersova gre,» je odgovoril Tomy. «Ampak jaz grem tudi, jaz tudi.»

«Prekleti fant!» si je mislila gospa Cluppinsova. «Samo nase misli. Na, Tomažek, tu imaš.»

«Hvala,» je rekel mladi Bardell.

«In kdo gre še, dragec?» je sladko vprašala Cluppinsova.

«O, gospa Rogersova gre tudi,» je odgovoril mladi Bardell in debelo gledal, ko ji je to sporočal.

«Kaj?» Ta, ki je vzela tisto stanovanje?» se je začudila gospa Cluppinsova.

Mladi Bardell je vtaknil roke še globlje v žep ter pokimal ravno petintridesetkrat, da bi potrdil, da je to prav tista dama, ki je najela stanovanje.

«Devica Marija,» je vzkliknila gospa Cluppinsova, «to bo kar cela družba.»

«In kaj pa če bi vedeli, kaj je v kredenci, to bi gledali,» je odgovoril mladi Bardell.

«Pa kaj je tam, Tomažek?» je radovedno vprašala gospa Cluppinsova. «Povej mi to, kaj ne, Tommy?»

«Ne, ne povem,» je odgovoril mladi Bardell, sukal glavo in spet skočil na poslednjo stopnico.

«Zoprni fant,» je godrnjala gospa Cluppinsova. «To je tak zlobnež! Ampak poglej, Tommy, boš pa vendar povedal svoji dragi Cluppy.»

«Mamica mi je rekla, da ne smem,» je odgovoril mladi Bardell. «In jaz dobim tudi nekaj, jaz tudi!» In vesel, da bo to dobil, se je prezgodaj dozoreli deček spet spustil v svojo otroško igro s podvojeno silo.

Medtem ko je gospa Cluppinsova izpraševala dečka, sta se gospod in gospa Raddlova prepirala z izvoščkom zaradi plačila, in ko se je to končalo v korist izvoščka, je šla gospa Raddlova gor ter se vsa tresla.

«Za Boga, Marijana, kaj se je zgodilo?» je klicala gospa Cluppinsova.

«Kar streslo me je,» je odgovorila gospa Raddlova. «Raddle sploh ni kakor mož, vse prepušča samo meni.»

(Nadaljevanje sledi)

TRST, sobota 14. februarja 1953

VREME Vremenska napoved za danes: Predvidevajo jasno vreme z delno pooblačitvijo. — Temperatura se bo verjetno znižala. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je dosegla 7.1; najnižja pa 4,5 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cone Trsta:** 18.45: B. Smetana: Iz ciklusa Moja domovina. — **Trst II.:** 22.30: Koncert violinista Alberta Dermelja. — **Trst I.:** 22.00: Simfonična glasba. — **Slovenija:** 17.40: Poje Ljubljanski komorni zbor.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

KAKO V GORICI REŠUJEJO GOSPODARSKO KRIZO

V PODGORI IN RONKAH nameravajo odpustiti 389 delavcev

Če bo ravnateljstvu predilnic uspelo uresničiti sklep, bo število odpuščenih v zadnjih 6 mesecih naraslo na okoli 1000

GORICA, 13. — Čeprav se med delavci in delavkami predilnice v Podgori in Ronkah še ni pomirilo razburjenje zaradi množičnega lanskoletnega odpusta, ki je spravil na cesto nad 600 delavcev, je ravnateljstvo tržaških predilnic v Podgori in Ronkah včeraj sporočilo sindikalnim organizacijam sklep, da namerava za 25. februar odpustiti nadaljnjih 389 tekstilnih delavcev in delavk v obeh predilnicah. Točneje povedano, bo iz podgorske predilnice odpustilo 204 delavke in 5 delavcev, iz predilnic v Ronkah pa 167 delavk in 13 delavcev.

Ni treba kdo ve koliko prikazovati grozne posledice, ki jih bo novi množični odpust povzročil številnim delavskim družinam, kakor tudi vsemu prebivalstvu naše pokrajine in našega mesta. Veliko odpuščenih delavk skrbi za družino in se bodo zato te družine znašle pred vprašanjem, kaj storiti, da se revščina, ki že itak sili v njihove družine zaradi majhnih prejemkov, ne bo še povečala.

Demokristjanska sindikalna organizacija se je takoj potrudila in poslala goriškemu prefektu, županu, predsedniku pokrajine in predsedniku Trgovske zbornice sporočilo, v katerem zahteva, da ravnateljstvo svoj sklep prekliče. Približno enako resolucijo je demokristjanski sindikat poslal najvišjim predstavnikom tudi pred približno šestimi meseci ob prejšnjem množičnem odpustu v predilnici.

Vsi njeni koraki pa niso našli pri oblasteh pravega odziva.

Če bi bilo tukajšnjim predstavnikom oblasti resnično do tega, da bi se življenjski nivo goriškega prebivalstva zvišal, potem bi to lahko že davno dokazali. Namesto tega pa so se razni demokristjanski voditelji lotevali akademskega reševanja goriškega gospodarskega položaja in pozvali vplivne goriške osebnosti z raznih področij udejstvovanja, naj s svojimi predlogi prispevajo k iskanju načina za odstranitev gospodarske krize. To zamisel je predlagal goriški poslanec in podtajnik za obrambo Baresi. Predlog je dal tik pred volitvami. Niti sam pa ni točno vedel, kako bi bilo treba začeti reševati to nevarno vprašanje, niti katere možnosti imamo na razpolago, da bi delovnemu ljudstvu nudili zaposlitev. Dejal je, kar za nas ni predstavljalo nobene novosti, da je treba nekaj storiti. Toda doslej je bilo že nešteto prilik, da svojo željo po storitvi nečesa dobrega v korist delavcev dokažejo. Tudi najnovejši surov odpust množice tkalcev in tkalk predstavlja neprecenljivo možnost, da to že enkrat z dejanji dokažejo.

In danes oblasti ponovno pozivamo, da pričnejo gledati goriške razmere z večjo resnostjo, kajti odpuščeni delavci nimajo od njihovih lepih besed nobene koristi.

Obenem pa izražamo z borbo delavcev in delavk obeh predilnic našo najglobljo solidarnost, da se enkrat za vselej preneha v našem metsu, ki ima skupaj z vso pokrajino največ brezposelnih, z množičnimi odpusti, ki samo še bolj slabijo gospodarsko moč tukajšnjega prebivalstva in spravljajo ljudi do samomorov, kar najbolj zgovorno dokazujejo izjave Ivana Petrozzija, ki si je pri 20 letih skušal vzeti življenje ravno zaradi stalne brezposelnosti in bede.

Slovensko dijaško društvo «S. Gregorčič» v Gorici priredi

v torek 17. februarja t. l. v dvorani na Korzu

PUSTNI PLES

od 21. do 5. ure zjutraj.

Vstop v dvorano bo dovoljen samo do 23. ure.

Vabilo, ki velja kot vstopnica, vsakdo lahko dvigne na Prosveti v Ul. Ascoli 1, pri Darku Suligoju v Gosposki ulici, v gostilni Pavlin v Drevoredu XX. septembra in v kavarni Bratuž v Ul. Mameli.

Cerkev in Mojzesovi rogovi

(Nadaljevanje s 3. strani)

V vseh podobnih primerih je skušal izbrati kompromis, in tak kompromis so tudi Mojzesovi rogovi, ki niso rogovi, ampak samo nekaki občutljivi uhlji, tipalke ali celo «ljudsko-božanski radar» za sprejemanje «nadnaravnih» direktiv.

Kot vidimo, ni imel niti veliki Michelangelo lepih dni, ko je imel posla z «umno» cerkvijo, kakor jih nima niti kak moderni slikar, ki skuša upodobiti kakega svetnika tako, kot mu to narekuje njegov umetniški čut. Kljub tem «strogostim» in kljub «resnosti» cerkvene «znanosti», kljub «razlagam» o napačni «razlagi» Vulgate in Svetega pisma sploh pa je ostal Michelangelo velik, tako velik, da sloves vseh stotin največjih cerkvenih dostojanstvenikov — papežev, zbran ali seštet skupaj, še od daleč ne odtehta Michelangela samega, ki se je po višjem naročilu moral strogo držati teksta napačno prevedenega Svetega pisma — Vulgate.

Uspešna delavska borba v čevljarni Mocchiut

GORICA, 13. — Po skoraj enoletni vztrajni borbi v čevljarni Mocchiut v Gradiški je ravnateljstvo tega podjetja podpisalo sporazum z delavci, po katerem bo izplačana dnevna doklada mojstrom za hrano v znesku 20 lir, medtem ko bodo drugim zvišali dnevno plačo za 120 lir.

Tako vidimo, da je bila vztrajnost delavcev v borbi za svoje pravice uspešna.

Dnevi volitev notranjih komisij v Podgori in Ronkah

GORICA, 13. — Volitve v notranje komisije v predilnicah v Podgori in Ronkah se bodo vršile v naslednjem vrstnem redu:

V Gorici bodo volili v ponedeljek 16. in torek 17. februarja t. l.; odpuščeni delavci bodo volili 16. in 17. februarja od 8. do 9.30 ure, zaposleni delavci pa od 9.30 dalje.

V Ronkah: v ponedeljek 16. februarja t. l. bodo volili odpuščeni delavci od 8.30 do 10.30, zaposleni pa od 10.30 dalje.

Danes volitve notranje komisije v CRDA

GORICA, 13. — Danes bodo ves dan trajale volitve notranjih komisij v delavnicah tržiških ladjedelnic: 8.500 delavcev bo izvolilo svoj predstavniški organ, ki bo zastopal njihove interese pri ravnateljstvu. Z današnjim dnem se je končala tudi predvolilna kampanja sindikalnih organizacij, ki so predložile tudi svoje kandidate za volilno listo.

Izid volitev bodo verjetno objavili jutri najkasneje do večera.

Za pomoč najemnikom

GORICA, 13. — Za sodne stroške slovenskih najemnikov zemlje iz Pevme in Oslavja, proti katerim je ustanova Tre Venezie uvedla sodni postopek, so darovali: raznašalec Karlo Velušček 1000 lir; Marjan Kovačič 200 lir; Darko Suligoj 200 lir.

IZ SODNIH DVORAN

Zagovarjali so se tihotapci cigaret

Večino so obsodili na pogojno globo

GORICA, 13. — Danes popoldne so se pred kazenskim sodiščem vrstili številni tihotapci tobaka, ki so ga nakupili v Trstu, da bi ga po višjih cenah prodajali v italijanski republiki. Vse so zalotili v Tržiču na vlaku ali pa v bližini postaje. Na vprašanja policije in orožnikov so izjavili, da so tobak nakupili za svojo potrebo; le dva sta po pravici povedala, da sta tobak kupila zaradi zaslužka.

Sodnikom se je predstavila 42-letna Asunta Rocca iz Sre (Benetke). Pri njej so službujoči orožniki našli 3. januarja 1952. leta 2.300 kg tobaka, in sicer 115 zavitkov cigaret «Nazionale esportazione». Sodnik jo je spoznal za krivo in obsodil na pogojno globo 93.000 lir. Enako kazen je prejel za enako količino vtihotapljenega tobaka 32-letni Fioramante Scarponi iz Mester. Njega je policija prijela 28. oktobra 1951. leta v bližini železniške postaje v Tržiču.

Večjo količino tobaka je v Trstu nakupil tudi 20-letni Josip Verdelli iz Bocna; tudi njemu ni bila sreča naklonjena, da bi ga srečno prenesel v Italijo. Na postaji v Tržiču ga je zasačila policija in našla 2.500 kg tobaka iz Trsta ter ga zaradi tihotapstva prijavila sodnim oblastem. Danes se je moral možak zagovarjati pred kazenskim sodiščem, ki ga je spoznalo za krivega in mu naložilo sicer pogojno globo 92.700 lir.

Padec s kolesa brez večjih poškodb

GORICA, 13. — Pred svojo hišo v Svetogorski ulici št. 49 je danes popoldne padel s kolesa 20-letni Lucijan Zavertan. Mladeniču so domači nudili prvo pomoč, pozneje pa ga je rešilni avto Zelenega križa odpeljal v mestno bolnico Brigata Pavia, kjer so mu obvezali številne manjše rane po rokah in obrazu. Ozdravel bo v nekaj dneh.

KINO

VERDI. 16.30: «Pesmi pol stoletja».

VITTORIA. 17: «Viharji», S. Pampanini in J. Gabin.

CENTRALE. 17: «Lepotice na motorjih», M. Riva in I. Barzizza.

MODERNO. 17: «Dve zastavi na zapadu», J. Cotten in L. Darnell.

STANDREZ. 20: «Razbojnik Musolino», A. Nazzari in S. Mangano.

KANALSKA DOLINA

Zasnežena cesta pri Žabnicah.

Izšlo je „Izvestje“ slovenskih goriških srednjih šol

V letu 1950 51 je bilo na slov. srednjih šolah 398, v letu 1951-52 pa 397 dijakov

V začetku tega meseca je izšlo «Izvestje» (Poročilo) državnih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom v Gorici za šolski leti 1950-51 in 1951-52, ki nam v statističnih podatkih prikazuje delo in uspehe naših profesorjev in dijakov zadnjih dveh letih.

Za vsako šolo je imenoma naveden kader profesorjev; in če primerjamo te seznamе, bomo opazili, da se večina imen oseb ponavlja od ene šole do druge, mnogo pa jih ni več. Tako je umrla profesorica strokovne šole Zora Bežek. Učenci in učenke so navedeni poimensko za vsak razred in za vsako paralelko. Iz končne statistike za leto 1950-51 povzemamo, da je bilo v tem letu vpisanih v slovensko nižjo srednjo šolo 137 učencev, v strokovno šolo 161, višjo gimnazijo ter licej 56 in v učiteljišče 44. Skupaj torej je bilo vpisanih na slovenske srednje šole 398 učencev.

Za šolsko l. 1951-52 imamo sledeče številke; za nižjo srednjo šolo 140, za strokovno šolo 152, za višjo gimnazijo in licej 55 in za učiteljišče 50, ali 397 za vse šole. Srednješolcev bi lahko imeli mnogo več, ako bi ne izgnali iz naših šol učencev slovenskih optantov in če bi imeli v Beneški Sloveniji vsaj osnovne šole v materinem jeziku.

Brušura navaja tudi skripte, ki so jih izdale navedene slovenske šole zaradi pomanjkanja primernih učnih knjig. Teh skript je 34, od katerih so bile v zadnjih dveh letih izdane naslednje: dr. K. Humar: Venec epskih in liričnih narodnih pesmi (126 strani); msgr. S. Gregorec: Fundamentalka (210 strani); dr. R. Bednarik; Latinsko slovstvo (148 strani) in msgr. S. Gregorec: Dogmatika (270 strani).

V poglavju «Šolsko življenje» so navedene težkoče, ki jih morajo premagovati profesorji in učenci spričo pomanjkanja potrebnih učil.

Za marsikateri predmet bi lahko uporabili knjige, ki so v rabi v Sloveniji, pa se talijansko šovinistično šolsko skrbništvo, ki vodi tudi slovenske šole, za to ne briga. Prav tako nam ni znano, da bi se pri skrbništvu za to brigali slovenski profesorji na teh šolah.

Ob koncu je Slovoljub objavil daljši sestavek «Podoba Primoža Trubarja v slovenski umetni pesmi», g. Močnik Hubert pa članek z naslovom «Mladina — naša nada!» Brošuro poživljajo številne slike skupin profesorjev, učiteljev in dijakov.

I. M.

Seja odbora pokrajinskega sveta

Prirediti nameravajo razstavo del Leonarda da Vincija

GORICA, 13. — Odbor pokrajinskega sveta se je sestal v sredo zvečer pod predsedstvom odv. Culota. Odborniki so se sporazumeli za tiskanje vstopnic v pokrajinski muzej in na goriški grad. Odobrili so predlog predsednika pokrajinskega muzeja msgr. Spessota v zvezi z nakupom 1000 knjig juridično - upravnega značaja od dedičev odv. Pettarina. Omenjene knjige bodo podarili pokrajinski knjižnici.

Odbor je sprejel predlog o popravilu kotla za centralno kurjavo na prefekturi. Proračun znaša 400 tisoč lir. Odobrili so izplačilo 2 milijona 600 tisoč lir za razne račune podrejenih ustanov pokrajinske uprave.

Nadalje se je odbor pomudil pri razstavi novih strojev v pokrajinskem muzeju, ki si jih je zamislil in narisal Leonardo da Vinci. Ker je bila razstava Leonardijevih izumov že v številnih mestih Amerike in zadnjič v Rimu, Neapliju in Trstu, je odbor sklenil, da se bo sporazumel o razstavi z odborom, ki organizira razstavo s sedežem v Milanu.

Urnik za pust

GORICA, 13. — Zveza trgovcev za goriško pokrajino sporoča kvestorjevo dovoljenje da bodo v pustni dobi vsi javni lokali, razen krčem, odprti vso noč. To velja za 14., 15., 16. in 17. februar t. l.

ŠPORTNI DNEVNIK

MLADINSKI NOGOMETNI TURNIR V VIAREGGIU

Partizanu je pomagal žreb

Veliko presenečenje predstavlja neodločen rezultat (še po podaljšku igre) z Viareggiom 1:1 (1:0) - Jutri bodo igrali semifinalisti Milan, Udinese, Partizan in Juventus

VIAREGGIO, 13. — Za senzacijo današnjega dne sta poskrbela Partizan in Viareggio, pravzaprav bolj zadnji. Po včerajšnji elegantni visoki zmagi je danes vsakdo pričakoval ponovne prepričljive zmage Partizana. In res so Beograjčani po Ognjanoviču dosegli prvi gol že v prvi minuti igre. Toda potem se je ustavilo. Takojšnji uspeh gostov domačinov nikakor ni zbegal. Dobro so se upirali in v 10. minuti drugega polčasa so dosegli tudi izenačenje. Beograjčani so v začetku igrali dobro, pozneje pa so postali precej nervozni, zlasti zaradi nekorektnega sojenja. Zdi se, da so sodniki na tem turnirju sploh poglavje zase. (Če se spomnimo, da si je v tekmi s Hajdukom Virgili z roko namestil žogo pred strelom v gol; potem če pomislimo na imenitnega sodnika, ki je dopustil, da sta moštvi Partizana in Bologne najprej celo uro igrali po blatu in vodi, nakar je igro prekinil, ko je Partizan vodil; in končno če prištejemo še sodnika današnje tekme, ki je «s preveliko strogostjo», kot priznava celo poročilo «Anse», izključil Partizanovega branilca Čokiča, potem je očitno, da igrajo sodniki letos posebno vlogo).

Tako se je dogodilo, da je neodločen rezultat ostal vse do konca igre; spremenil pa se ni niti po dveh podaljških tekme in po pravilniku je moral priti na pomoč žreb. Tu pa je bila vendar Partizanu sreča mila: od nadaljnjega tekmovanja je odpadel Viareggio.

Kaj sedaj prerokovati za naprej? Mislili smo, da bo Partizan z lahkoto preskočil oviro, ki jo je predstavljal Viareggio, toda to se ni zgodilo. Ali je mogoče torej napovedati zmagovalca iz srečanja Juventus-Partizan? Res je, da Juventus ni doslej pokazala nikake posebne igre, toda če ji je uspelo razmeroma lažje priti do semifinala kot Partizanu, potem je treba računati, da se lahko še nadalje uveljavi.

V prvi današnji tekmi sta igrala Juventus in Fiorentina; tekma se je končala z rezultatom 2:0 (0:0) za Juventus, ki je dosegla oba gola šele štiri minute pred koncem tekme. Obe moštvi sta igrali dokaj mrtvo in sta se kar nekako izogibali resnih napadalnih akcij. V prvem polčasu je imela več od igre Fiorentina, v drugem pa je popustila in popravila se je Juventus, ki je v 41. minuti dosegla prvi in v 44. min. drugi gol.

V semifinalnih tekmah se bodo jutri srečali Milan in Udinese ter Partizan in Juventus.

NAMIZNI TENIS

Jugoslavija v Bukarešti

Mednarodni program v tem mesecu

BEOGRAD, 13. — Jugoslovanska namiznoteniška zveza je prijavila svojo udeležbo na namiznoteniškem svetovnem prvenstvu, ki bo od 20. do 28. marca v Bukarešti. Za reprezentante Jugoslavije so določeni Harangozo, Dolinar, Vogrinc, Gabrić, Coličeva in Hamatova. Jugoslavija je najavila svoj nastop za moške in ženske v tekmovanju moštev, dvojic in posameznikov. Vendar Jugoslovani niso prepričani, da jim bodo Romuni res omogočili nastop na tem tekmovanju. Če ne bo Jugoslavije in še nekaterih držav, potem bo favorit tekmovanja Bergman.

V Amsterdamu bo 21. in 22. m mednarodno prvenstvo Holandske, ki se ga bodo udeležili tudi Jugoslovani. V B... pa 23. t. m. večer prvakov, katerega sta povabljena tudi Harangozo in Dolinar. Ista igralca bosta nastopila v dvoboju Holandska-Jugoslavija, ki bo v Amsterdamu 18. t. m.

Boca Junior-Hajduk 1:1 (1:0)

Hajduk je pred 80.000 gledalci pokazal krasno igro - Rezultat pomeni velik uspeh

BUENOS AIRES, 13. — Na svoji turneji po Južni Ameriki je splitski Hajduk danes nastopil proti prvaku Argentine Boca Junior. To je klub, ki po vojni doma še ni izgubil nobene tekme. Za tekmo je vladalo ogromno zanimanja. Na stadionu se je zbrala množica nad 80.000 ljudi, ki je navdušeno bodrila domače. Tekmi je prisostvoval tudi predsednik Peron.

Domači so dosegli gol v 18. minuti prvega polčasa. Po tem golu je Hajduk prešel v napad in izvajal pravo ekshibicijo nogometne igre. Izenačenje so dosegli Jugoslovani v 1. minuti drugega polčasa z Vukasovim golom. Igra je postala še bolj živahna, napadi so se vrstili na obeh straneh. Argentinci so si močno prizadevali za zmago, vendar pa niso mogli ničesar opraviti pred odlično obrambo Hajduka. Silovite in nevarne strele je Beara lovil v krasnem stilu zares velikega vratarja. Sploh je bil Beara najboljši mož na igrišču. Pri domačih se je zlasti odlikovala srednja vrsta, pri Hajduku pa obramba. V napadu so dobro igrali Matošič, Vukas in Rajkov. Argentinci so med igro zamenjali sedem igralcev.

Naslednjo tekmo bo Hajduk igral z reprezentanco Čila.

* * *

MONTEVIDEO, 13. — Urugvajska nogometna zveza je sklenila, da se s svojim moštvom udeleži tekmovanja za svetovno prvenstvo 1954.

Šahovske vesti

DVOBOJ JUGOSLAVIJA-ITALIJA

Dvokrožni šahovski dvoboj med reprezentancama Italije in Jugoslavije bo v Ljubljani 5. in 6. junija letos, namesto 4. in 5. aprila, ker bo Italija v tem času sodelovala na takoimenovani srednjeevropski olimpiadi v Švici.

Gligorič in Trifunovič bosta sodelovala na mednarodnem turnirju v Mar del Plati.

Na mednarodnem turnirju v Mar del Plati, ki bo trajal od 15. marca do 15. aprila, bosta sodelovala tudi jugoslovanska mednarodna mojstra Gligorič in Trifunovič.

GORIŠKI NEDELJSKI ŠPORT

Pro Gorizia in Goriziana gostujeta

Pusto bo jutri za goriške ljubitelje športa, ker se bodo skoro vse tekme odigrale na zunanjih igriščih. Pro Gorizia bo gostovala v Torviscosi, kjer bo nastopila proti ekipi SAICI, ki je sedaj na približno istem položaju kot Pro Gorizia. V prvi tekmi, ki je bila v Gorici, sta dobili obe moštvi po eno točko; rezultat je bil 1 - 1. Pro Gorizia pa se je zadnje čase izkazala bodisi na domačem kot na tujih igriščih, zato smemo upati v njen uspeh na tej tekmi. To se zdi tembolj gotovo, kajti SAICI je preteklo nedeljo izgubila v Bellunu z visokim rezultatom 5 - 0, medtem ko so pred štirinajstimi dnevi Goričani Belluno premagali. Moštvo bo verjetno nastopilo v isti postavi kot preteklo nedeljo, morda pa bo tudi jutri manjkal Tulissi, ki bo še vedno zaposlen v Viareggiu. Lestvica je doživela nekatere spremembe, ker je ekipa Trieste odstopila od nadaljnjega tekmovanja. Prvo mesto je zasedla Mestrina, Pro Gorizia pa je na petem mestu z 20 točkami, Saici pa je na sedmem z 19. SAICI je dosedaj izgubila sedem tekem, izenačila tri, zmagala pa osem, Pro Gorizia pa izgubila pet, izenačila šest, zmagala pa sedem.

Na tujem igrišču — v Milanu — bo igrala jutri tudi košarkarska ekipa Goriziana. Nasprotnik je precej trd oreh, to je državni prvak Borletti, ki ni še izgubil nobene tekme od trinajstih odigranih v tem prvenstvu. Borlettija torej lahko smatramo že za državnega prvaka 1952-53. Čeprav so Goričani zmagali proti dobri ekipi Roma in v nedeljo pokazali lepo igro proti ekipi TRUST, ne smemo niti misliti v njihovo morebitno afirmacijo v Milanu; če bi se to zgodilo, bi bil pravi čudež. Računamo pa, da bodo znali Goričani častno braniti barve našega mesta. Goriziana je sedaj na devetem mestu v lestvici z devetimi točkami. Upajmo, da se bo na tem mestu tudi obdržala, kajti le tako bo lahko ostala v prvi državni ligi.

Standreška Juventina je igrala na domačem igrišču v Sovodnjah svojo tretjo tekmo povratnega tekmovanja. Igrala bo tokrat Sanvitese, proti kateremu so juventinci v prvi tekmi izgubili z rezultatom 3 - 1. Prepričani smo v uspeh juventincev, kajti ravno v dveh nam pokazali v zadnjih dveh tekmah, da lahko še upamo na njihove zmožnosti. V prvi polovici prvenstva je Juventina zmagala samo dve tekmi, izenačila štiri in izgubila devet. V zadnjih dveh tekmah pa je zmagala in zapustila neprijetno zadnje mesto v lestvici. Sanvitese je sedaj v lestvici za Juventino z desetimi točkami, Juventina pa ima 12. Tekma se bo pričela ob 14.30. Vabljeni vsi ljubitelji nogometa.

Juventina B pa je tudi preteklo nedeljo beležila uspeh v Marianu, kjer je premagala domačo ekipo s 4-1, čeprav so domačini vodili v prvem polčasu z rezultatom 3 - 1. Juventina B je sedaj na prvem mestu v lestvici z ... stimi točkami; druga je Juventina z desetimi. Jutri bo Juventina B igrala v Krminu proti ekipi Cormonese B. Prva tekma v Sovodnjah se je končala neodločeno.

Tako mislimo mi:

Atalanta - Sampdoria	1	
Como - Novara	1	
Fiorentina - Udinese	1	
Lazio - SPAL	1	
Milan - Roma	1	
Napoli - Inter	1	
Palermo - Bologna	1	
Torino - Pro Patria	1	
Triestina - Juventus	1	
Brescia - Marzotto	1	
Messina - Piombino	1	
Verona - Monza	1	
Piacenza - Alessandria	1	
Cagliari - Treviso	1	
Parma - Venezia	1	

ZADNJA POROČILA

Zaščitni ukrepi na Nizozemskem pred grozečo ponedeljkovo plimo

Danes začne delovati poseben sistem alarma. Še ostale prebivalce mesta Zierikzee bodo izselili, če bo treba, tudi s silo. Če ne bo močnih vetrov, ne bo nevarnosti. Številne države postale Angliji večje količine vreč peska

HAAG, 13. — Zadnja velika zimska plima bo Nizozemsko zajela prihodnji ponedeljek. Tedaj bodo v Vlissingenu merili vodno stanje ob 3.23 in ob 16.01, v Rotterdamu pa ob 6,08 in 18.46.

Plima je dosegla 1. februarja povprečno višino 3,70 metrov. Predvidevajo, da bo ponedeljska plima dosegla 4 metre višine. Najbolj nevarne so jutranje plime. Astronomi so sporočili, da se bo 16. februarja luna približala zemlji za 18 odstotkov bliže kakor navadno.

Vremenska predvidevanja niso slaba. Niso zabeležili močnih vetrov, poleg tega pa pričakujejo v zadnjih dveh dneh zvišanje temperature. Oblasti, ki nadzorujejo vodne poti in skrbijo za nasipe so sporočile, da ni pričakovati novih nesreč, če ne bo močnih vetrov. Pripomnile so, da je katastrofe 1. februarja v glavnem povzročil veter in da vodna višina ni predstavljala važne vloge.

Za vsak primer so nizozemska vlada civilne in vojaške oblasti podvzele izredne ukrepe, da bodo lahko nudile uspešno pomoč. Z jutrišnjim dnem bo začel delovati poseben sistem alarma. Čim bodo dali znak za nevarnost, bodo s številnimi čolni odšli v ogrožene kraje in pomagali reševati prebivalstvo.

Iz francoskih vojaških krogov je prišla vest, da bodo nasipi pripravljeni za morebitni naval vode opoldne 15. februarja. Utrjujejo jih nizozemski, francoski in ameriški tehnični oddelki, ki bodo morali ostati na položaju, dokler nevarnost ne bo minila. Oddelki morajo biti pripravljeni in stopiti v akcijo 30 minut po obvestilu. V prihodnjih treh dneh bodo izselili, če bo potrebno, tudi s silo, vse prebivalce mesta Zierikzee na otoku Schouwen-Duiweland, ki bo najbolj izpostavljeno nevarnosti.

Nizozemski vremenoslovci so najavili, da bo močan severovzhodnik, ki je zajel Veliko Britanijo, dosegel Nizozemsko v 24 urah.

Angleški notranji minister Maxwell Fyfe je danes pred spodnjo zbornico sporočil število žrtev poplav na Angleškem. Vsega skupaj je izgubilo življenje 290 oseb. Minister je dejal, da so novi obrambni nasipi proti plimi doslej vzdržali, vendar da odločilna preizkušnja še ni prišla. Na njihov poziv tujim vladam so evropske države doslej darovale Veliki Britaniji pet milijonov vreč peska. Tudi ZDA so obljubile pomoč. Dopoldne je prispelo v London 10.000 vreč peska iz Italije. Angleški radio BBC je vso noč vsake pol ure oddajal poročila o vremenskih prilikah za ogrožene kraje. Niso še opazili nobene nove nesreče, čeprav je v Kingsu Lynnu in Norfolku plima za 50 cm presegla predvidevano višino. Prihodnje dni bo morje naraščalo in doseglo najvišjo stopnjo v ponedeljek ponoči. V tem času bo tisoč mornarjev pripravljenih za pomoč. Tudi Rdeči križ je pripravil načrt, na podlagi katerega bodo posebni oddelki z letali in helikopterji odleteli v ogrožene kraje.

Ameriški zunanji minister John Foster Dulles je predložil danes kot predsednik odbora za proučitev položaja zaradi povodnji na Nizozemskem in za priporočila glede ameriške pomoči predsedniku Eisenhowerju poročilo, v katerem je rečeno, da razpravljata vladi Združenih držav in Nizozemske o možnostih uporabe protivrednostnih skladov iz prejšnje ameriške pomoči za popravo škode, ki so jo povzročile poplave.

Nizozemsko poslaništvo v Rimu je sporočilo, da številni uvozniki nizozemskih proizvodov tudi v Italiji vprašujejo, če bodo nizozemski izvozniki mogli in v kolikšni meri bodo lahko izpolnili svoje obveznosti zaradi poplav. Nizozemsko poslaništvo v Rimu pojasnjuje, da nizozemska industrija sploh ni bila prizadeta in da bodo industrijske proizvode normalno izvažali.

GROZNE POSLEDICE POTRESA V PERZIJI

Od 1.500 vaščanov prizadete vasi jih je ostalo samo 50 pri življenju

TEHERAN, 13. — Tukajšnji radio je danes sporočil, da je od 1.500 prebivalcev vasi Toroud zaradi potresa izgubilo življenje 1.450 oseb. Potresni sunki so trajali 3 minute in so popolnoma porušili vas, ki je ležala 120 km severovzhodno od Teherana ob reki Sah Rud. Potres je poškodoval tudi druge vasi v pogorju Elbrusa, vendar doslej še niso ugotovili človeških žrtev. Potresne sunke so zabeležili tudi v Teheranu, kjer ni bilo škode in žrtev.

Prizadeto ozemlje v pokrajini Mazanderna obkrožajo visoke gore z večnim snegom. Z modernimi prevoznimi sredstvi je do njega nemogoče priti. Najbližja železnica je oddaljena 80 km. To razdaljo je mogoče prehoditi samo peš ali na oslu. Pri tem pa je treba prekoračiti tudi gorske prelaze. Vasi v pogorju Elbrus so kakor majhne oaze med neobljudenimi rdečimi skalnimi pogorji. V njih še vedno prevladuje primitivna civilizacija. O električni energiji sploh ni mogoče govoriti.

Danes je odpeljal prvi kamion z najnujnejšim materialom za prvo pomoč.

V ponesrečene kraje je odpotovala tudi skupina zdravnikov. Predsednik vlade Mosadek in perzijski šah pa sta odredila odhod vojaških čet. Predsednik parlamenta je pozval perzijsko ljudstvo, naj pomaga ponesrečencem.

ORADOURSKI PROCES

45 obtožencev obsojenih na smrt

BORDEAUX, 13. — Francosko vojaško sodišče, ki je sodilo obtožencem poboja 642 oseb v vasi Oradour, je obsodilo na smrt nemškega podoficirja Karla Lenza in Alzačana Georgesa Boosa. Poleg tega so obsodili na smrt 43 članov tretjega voda polka «Der Fuehrer» v odsotnosti.

Sedem sodnikov se je pred razsodbo posvetovalo 33 ur. Obsodbo so pričeli čitati ob 2,40 ponoči.

Naumann v službi moskovske vohunske organizacije

BONN, 13. — Po pisanju lista «Frankfurter Neue Presse» so baje zaplenili važne dokumente bivšega Hitlerjevega državnega tajnika dr. Naumanna, ki ga je britanska vojaška policija sredi januarja aretirala skupaj s 6 bivšimi nacisti. Iz dokumentov je baje razvidno, da je Naumann imel tesne stike z nekaterimi uradi sovjetskega področja in z «neko vohunsko organizacijo v službi Moskve». List piše, da so zbrani material pregledali na seji britanske vlade, ki je prišla do zaključka, da bi Naumanna lahko postavili pred sodišče, pod obtožbo veleizdaje in zarote proti državi.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502 — UPRAVA: ULICA SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefonska številka 73-38 — OGLASI: od 8.30 12 in od 15 18 — Tel. 73-38 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm. širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn Gorica Ul S. Pellico 1-II Tel 33-82 — Rokopisi se ne vračajo

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700 celoletna 3200 lir. Fed ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana Trg revolucije 19 tel 20-009 tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 606 - T - 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ Trst